

Nordeuropa Försäkring AB

FÖRSÄKRINGSVILLKOR

KOMBINERAD FÖRETAGSFÖRSÄKRING N01:4

FÖRSÄKRINGSGIVAREN ANGES I FÖRSÄKRINGSBREVET

Innehåll

1. EGENDOMSFÖRSÄKRING	6
1.1 Vem försäkringen gäller för	6
1.1.1 Försäkringstagaren	6
1.1.2 Annan än för säkringstagaren.....	6
1.2 När försäkringen gäller.....	6
1.3 Var försäkringen gäller.....	6
1.3.1 På försäkringsstället	6
1.3.2 På annan plats.....	6
1.4 Försäkrat intresse.....	7
1.5 Försäkrad egendom och försäkringsbelopp.....	7
1.5.1 Försäkrad egendom	7
1.5.2 Försäkringsbelopp	8
1.5.3 Investering och prisändring	8
1.5.6 Uppgiftsskyldighet	9
1.6 Självrisk.....	9
1.7 Försäkrade skadehändelser.....	9
1.7.0 Allmänna undantag/Ersättningsbegränsningar	9
1.7.1 Brandförsäkring.....	11
1.7.2 Vattenskadeförsäkring.....	15
1.7.3 Inbrottsförsäkring	16
1.7.4 Rånförsäkring	19
1.7.5 Glasförsäkring	20
1.7.6 Skada på hyrd lokal	21
1.7.9 Försäkring för egna transporter	21
1.8 Räddnings-, och Röjningskostnad samt Restvärde	22
1.8.1 Räddningskostnad	22
1.8.2 Röjningskostnad	22

1.9	Säkerhetsföreskrifter.....	23
1.9.0	Allmänna säkerhetsföreskrifter	23
1.9.1	Brandförsäkring.....	24
1.9.2	Inbrottsförsäkring	28
1.9.3	Egendomsförsäkring - Dator och Datainformation	30
1.10	Skadevärderingsregler	31
1.10.2	Maskiner/Inventarier.....	32
1.10.3	Varor.....	34
1.10.4	Ritningar, arkivalier och datainformation	34
1.10.5	Värdehandlingar och värdebevis.....	34
1.10.6	Kunders egendom.....	35
1.10.7	Arbetstagares egendom	35
1.11	Ersättningsregler.....	35
1.11.2	Helvärddeförsäkring.....	35
1.11.3	Förstariskförsäkring	35
1.11.5	Panträtt i fast egendom.....	36
1.11.6	Ersättningsregler i övrigt	36
1.11.7	Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser.....	36
1.12	Skaderegleringsbestämmelser	36
1.12.1	Anmälan om skada	37
1.12.2	Ersättningskrav och skyldighet att lämna upplysning.....	37
1.12.3	Besiktning av skada och anvisningar	37
1.15	Definitioner – Förklaringar	37
1.15.1	Objekttyper.....	37
1.15.2	Fullvärde-, Helvärde- och Förstariskförsäkring	39
1.15.3	Underförsäkring och påföljd	40
1.15.4	Återställande.....	40
1.15.5	Värdering.....	40
1.15.6	Övrigt	41

1.20 Särskilda bestämmelser	44
1.20.20 Värde-, kassa- och säkerhetsskåp beloppsgränser m.m.	44
2 AVBROTTSFÖRSÄKRING INKLUSIVE EXTRAKOSTNADER	47
2.1.1 Vem försäkringen gäller för	47
2.1.2 När försäkringen gäller.....	47
2.1.4 Försäkrat intresse.....	47
2.1.5 Försäkringsbelopp/Högsta ersättning.....	47
2.1.6 Självrisk och karenstid	48
2.1.7 Försäkrade skadehändelser	48
2.1.8 Räddnings- och extrakostnader	49
2.1.9 Säkerhetsföreskrifter	50
2.1.10 Skadevärderingsregler.....	50
2.1.11 Ersättningsregler.....	51
2.1.12 Skadereglerings bestämmelser	52
2.1.15 Definitioner - Förklaringar	52
3 ANSVARSFÖRSÄKRING.....	55
3.1 Försäkrade personer och försäkrad verksamhet	55
3.2 När försäkringen gäller.....	55
3.3 Var försäkringen gäller.....	55
3.5 Försäkringsbelopp	55
3.5.1 Person- och sakskada	55
3.5.4 Egendom under lyft eller transport.....	56
3.5.5 Dataregisteransvar	56
3.5.7 Avfallshantering	56
3.6 Självrisk.....	56
3.7 Försäkringens omfattning.....	57
3.7.1 Försäkringsgivarens åtagande	57
3.7.2 Person- och sakskada	57
3.7.4 Ekonomisk och ideell skada vid dataregisteransvar.....	58
3.7.10 Undantag	58
3.12 Skaderegleringsbestämmelser	62
3.12.1 Anmälan om skada och ersättningskrav	62

3.12.2 Skyldighet att lämna upplysning	62
3.12.3 Skyldighet att utreda, vittna m. m.	62
3.12.4 Dokumentationsplikt för levererad egendom.....	63
3.12.5 Rättegång.....	63
3.12.6 Uppgörelse i godo	63
3.12.7 Ansvarsbegränsning i avtal	63
3.12.8 Dröjsmålsränta	63
3.12.9 Mervärdesskatt	63

1. EGENDOMSFÖRSÄKRING

1.1 Vem försäkringen gäller för

1.1.1 Försäkringstagaren

Försäkringen gäller endast för försäkringstagaren såsom ägare till försäkrad egendom.

1.1.2 Annan än för säkringstagaren

Försäkringen gäller dessutom för både försäkringstagaren och ägaren, om försäkrad egendom

- köpts enligt avbetalningskontrakt
- disponeras enligt leasingkontrakt, hyrts eller lånats
- är mottagen i kommission
- tillhör kund
- tillhör arbetstagare

i den mån ägaren inte har rätt till skadeersättning genom egen försäkring och under förutsättning att försäkringstagaren

- enligt lag eller skriftligt avtal är skyldig att ersätta skada
- i skriftligt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra egendomen.

1.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat under försäkringstiden om försäkringen varit i kraft.

1.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller inom Norden.

1.3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller för försäkrad egendom på angiven förvaringsplats inom försäkringsställe.

Både förvaringsplats och försäkringsställe ska anges i försäkringsbrevet.

Försäkrad egendom får flyttas mellan förvaringsplatser och försäkringsställen, enligt 1.5.2

Flytande försäkring.

1.3.2 På annan plats

1.3.2.1 Brand-, vattenskade-, inbrottsförsäkring

Vid förvaring av försäkrad egendom på annan plats inom Norden än inom angivet försäkringsställe gäller försäkringen intill försäkringsbeloppet, dock högst 10 basbelopp gemensamt för egendoms- och avbrottsskada på tillfällig förvaringsplats* (längst 12 månader).

*Med tillfällig förvaringsplats avses inte

- plats som försäkringstagaren stadigvarande innehar eller nyttjar
- plats i bostad, hos kund, leverantör, legotillverkare, lagerföretag eller liknande där försäkringstagaren stadigvarande förvarar egendom.

Undantag

Försäkringen gäller inte för egendom

- som försäkringstagaren yrkesmässigt hyr eller leasar ut
- inom *arbetsområde*
- under transport utanför försäkringsstället annat än enligt 1.7.9 om denna punkt ingår i försäkringen
- bestående av *pengar och värdehandlingar*
- bestående av varor under mellanlagring i samband med transport utanför försäkringsställe.

1.3.2.1.1 Inbrottsförsäkring

För inbrottsförsäkrad egendom, på annan plats än försäkringsställe, gäller utöver ovanstående att säkerhetsföreskrift enligt Skyddsklass 1 ska vara uppfylld.

Påföljd

Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts – se 1.9
Säkerhetsföreskrifter.

1.3.2.2 Rånförsäkring

Försäkringen gäller även på annan plats inom Norden vid arbetstagares tjänsteutövning.

1.3.2.3 Försäkring för egna transporter

Försäkringen gäller för transporter inom Norden enligt 1.7.9.

1.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser endast sådan skada som består i att försäkrad egendoms värde minskas eller går förlorat.

1.5 Försäkrad egendom och försäkringsbelopp

1.5.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar egendom som angetts med objekttyp eller på annat sätt i försäkringsbrevet. Beträffande egendoms indelning i objekttyper, se 1.15 (Definitioner - Förklaringar).

Nedan angiven egendom omfattas endast om det särskilt anges i försäkringsbrevet

- trafikförsäkringspliktiga fordon och släpfordon till dessa
  - motorfordon, traktorer, terrängfordon och truckar
  - motorredskap vikt över 2000 kg
  - motorredskap vikt under 2000 kg, men där den väsentliga funktionen består i persontransport eller godsförflyttning.
- produktiv skog och skogsmark
- luftfartyg, svävare, hydrokopter, segel- eller maskindrivna skepp och båtar, timmersläp, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk och byggnadsverk under bogsering till sjöss
- sådana delar av maskinfundament, som ligger lägre än såväl lägsta källargolv som angränsande jord- eller vattenyta.

1.5.2 Försäkringsbelopp

Försäkringen gäller med de försäkringsbelopp som angetts i försäkringsbrevet för varje slag av egendom. Vid fullvärdesförsäkring avseende *byggnad* anges "Fullvärde".

Maskiner/inventarier samt varor

Försäkringen för maskiner/inventarier - om inte annat angetts i försäkringsbrevet - och för varor är helvärdeförsäkring.

Övriga objekttyper

Försäkringen för övriga objekttyper är förstariskförsäkring.

Flytande försäkring avseende lös egendom

För lös egendom gäller försäkringen som flytande försäkring inom i försäkringsbrevet angivna förvaringsplatser, dock endast i byggnader.

Detta innebär att försäkringsbeloppet utgör sammanlagda försäkringsbeloppet för all egendom av samma objekttyp för samtliga förvaringsplatser, och att egendomen kan flyttas mellan förvaringsplatser och försäkringsställen utan att reglerna för underförsäkring tillämpas.

För förstariskförsäkrad egendom gäller dock försäkringen endast med det belopp som anges för varje förvaringsplats inom angivet försäkringsställe.

1.5.2.1 Fribelopp

Följande egendom ingår till nedan angivna belopp som även framgår av försäkringsbrevet. Har högre belopp avtalats gäller detta utöver fribeloppet.

- <i>ritningar, arkivalier och datainformation och programlicenser</i>	2 basbelopp
- <i>pengar och värdehandlingar</i>	
• förvarade i låst <i>godkänt värdeskåp</i> på angivet försäkringsställe	1 basbelopp
• förvarade på annat sätt på angivet försäkringsställe	0,2 basbelopp
• vid rån	4 basbelopp
- <i>kunders egendom - dock inte pengar och värdehandlingar</i>	
- på angivet försäkringsställe och under transport enligt 1.7.9	1 basbelopp
- <i>arbetstagares egendom, dock inte pengar och värdehandlingar, per arbetstagare,</i>	0,2 basbelopp
eller belopp enligt kollektivavtal.	

1.5.3 Investering och prisändring

1.5.3.2 Maskiner/inventarier och varor

Det vid försäkringsårets början i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppet för helvärdesförsäkrade *maskiner/inventarier* och *varor* anses därefter vid varje tidpunkt höjt med det belopp, varmed den försäkrade egendomens värde ökat genom dels investering och dels prisändring från försäkringsårets början.

Sådan värdestegring begränsas dock för varje försäkringsställe under försäkringsåret enligt följande:

Maskiner/inventarier

För maskiner/inventarier är den sammanlagda värdestegringen genom investering och prisändring begränsad till 30 % av senast uppgivet försäkringsbelopp.

Varor

För varor begränsas värdestegringsskyddet att gälla endast för prisändring och gäller intill 30 % av senast uppgivet försäkringsbelopp.

1.5.6 Uppgiftsskyldighet

Om värdet av egendom på ett försäkringsställe ökar väsentligt eller om nytt försäkringsställe tillkommer under försäkringsåret skall detta omedelbart anmälas till Nordeuropa Försäkring. Dock gäller värdestegringsskyddet enligt 1.5.3.2 ovan under försäkringsåret.

1.6 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från det sammanlagda skadebeloppet, beräknat enligt 1.10 (Skadevärderingsregler) och 1.8 (Räddnings- och Röjningskostnad) ett belopp som utgör den försäkrades självrisk.

Grundsjälvrisk är 0,2 basbelopp. Avtal kan träffas om annan grundsjälvrisk.

Grundsjälvrisk anges i försäkringsbrevet. Anges särskild självrisk under 1.7 (Försäkrade skadehändelser) gäller alltid lägst denna. Om vald grundsjälvrisk är högre än de särskilda självriskerna i 1.7 gäller den högre grundsjälvrisk.

De självrisker som uttrycks i *basbelopp* avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Avser försäkringen flera fastigheter enligt fastighetsregistret tillämpas en självrisk för varje fastighet.

Ligger flera fastigheter inom samma kvarter tillämpas dock endast en självrisk för dessa.

1.7 Försäkrade skadehändelser

1.7.0 Allmänna undantag/Ersättningsbegränsningar

Grov vårdslöshet och uppsåt

Försäkringsgivaren är inte ansvarig gentemot försäkrad för skada som denne orsakat genom grov vårdslöshet eller till någon del orsakat med uppsåt.

Krig

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror, terrorism* eller upplöpp.

*Terrorism/ terrorhandling

Med terrorism/ terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämna en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

Atomkärnprocess

Försäkringen omfattar inte skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess, t ex kärnklyvning, kärnsammansmältning eller radioaktivt sönderfall.

Dammgenombrott

Med ändring av vad som anges i försäkringsvillkoren angående försäkrad egendom, försäkrade skadehändelser eller i övrigt angående försäkringens omfattning eller giltighet gäller försäkringen inte i något fall för skada, förlust, anspråk eller krav vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med dammgenombrott. Med dammgenombrott menas att damm brister.

Med damm avses i detta sammanhang naturlig eller konstruerad uppdämning av vatten.

Undantaget avser endast regleringsdamm och damm för el- eller energiproduktion.

Strömavbrott

Försäkringen omfattar inte egendomsskada till följd av störning eller avbrott i strömleverans till försäkringsstället utöver vad som framgår av 1.7.1.4 (Åskslag, elfenomen eller strömavbrott).

Dataundantag för Egendoms- och Avbrottsförsäkring

Försäkringen omfattar inte skada som består i förlust eller förändring av datainformation och heller inte kostnad eller förlust till följd av sådan händelse.

Försäkringen gäller dock om försäkringstagaren kan visa att kostnaden eller förlusten är en direkt följd av ersättningsbar fysisk skada på annan egendom.

Leverantörsgaranti

Försäkringen omfattar inte skada

- som entreprenör, leverantör eller annan enligt åtagande i avtal eller i köprättslig lagstiftning är skyldig att ersätta
- på försäkrad egendom som köpts utan sådan garanti som gängse tillämpas vid försäljning eller leverans inom branschen eller av den försäkrade om skadan skulle ha omfattats av sådan gängse garanti
- då den försäkrade är tillverkare eller försäljare av den försäkrade egendomen om skadan skulle ha omfattats av sådan garanti som gängse tillämpas vid försäljning eller leverans inom branschen eller av den försäkrade.

Undantaget tillämpas inte i den mån den ansvarige inte kan fullgöra sitt åtagande och den försäkrade kan styrka detta.

1.7.1 Brandförsäkring

Brandförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt punkt 1.7.1.1 t.o.m. 1.7.1.10
Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd se 1.9.

1.7.1.1 Brand

Försäkringen gäller för skada genom brand varmed här avses eld som kommit lös.
Försäkringen gäller även för skada genom torrkokning - i bostad eller kontor - oavsett om eld kommit lös.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- brandskada genom åskslag, elfenomen, strömavbrott eller strömstörning på sådan elektrisk utrustning som är undantagen i 1.7.1.4, om branden uppstått i själva utrustningen.

1.7.1.2 Sotutströmning

Försäkringen gäller för skada genom utströmning av sot från eldstad för uppvärmning av lokal eller bostad om utströmningen varit plötslig och oförutsedd och uppstått i samband med eldning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada genom sotutströmning från rök-kanals mynning (skorsten) eller från byggtork.

1.7.1.3 Explosion

Försäkringen gäller för skada genom explosion, varmed här avses ögonblickligt uppträdande kraftyttring, förorsakad av gasers eller ångors strävan att utvidga sig.

För alla slag av behållare, t ex ångpanna, cylinder eller annat kärl för ånga, gas eller vätska samt kokare, skall därvid genom utströmning av gas, ånga eller ångbildande vätska trycket inom och utom behållaren ögonblickligen utjämnas för att explosion skall anses föreligga.

Som explosion anses inte bristning som orsakats av centrifugalkraften hos roterande kropp eller som uppkommit genom inre materialspänningar, t ex gjutspänningar, och inte heller skada genom undertryck (implosion).

Som explosion anses inte heller skada genom skjutvapen.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada genom sprängningsarbete
- skada på rör genom explosion i röret, om rörets yttre diameter är 120 mm eller mindre och röret utgör del av ång- eller varmvattenpanna samt är beläget i pannans eldstad eller gasvägar
- explosionsskada genom åskslag, elfenomen, strömavbrott eller strömstörning på sådan elektrisk utrustning som är undantagen i 1.7.1.4 nedan, om skadan uppstått i själva utrustningen.

1.7.1.4 Åskslag, elfenomen eller strömavbrott

Försäkringen gäller för skada genom

- åskslag
- plötsligt och oförutsett elfenomen (t ex kortslutning, överslag eller överspänning)
- strömavbrott eller strömstörning.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- nedan angivna föremål även om brand eller explosion uppstått i föremålet. Undantaget gäller även om åskslaget, elfenomenet, strömavbrottet eller strömstörningen direkt eller indirekt orsakats av skada som uppstått i annat föremål.

De föremål som undantaget gäller för är

- brytare, frångiljare, statisk eller roterande omformare eller omvandlare, elmotor, elgenerator, transformator och induktiv reaktor, induktionsregulator samt kondensator för krafttekniskt ändamål, dock endast i de fall då spänningen in eller ut överstiger 400 volt.
- egendom i kyl- eller frysenhet genom strömavbrott eller strömstörning oavsett orsaken.

1.7.1.5 Frätande gas

Försäkringen gäller för skada genom frätande gas som bildats vid plötslig och oförutsedd upphettning av plast.

1.7.1.6 Luftfartyg

Försäkringen gäller för skada genom att luftfartyg eller föremål från sådant träffar egendom.

1.7.1.7 Motordrivet fordon

Försäkringen gäller för skada genom påkörning på försäkrad egendom med motordrivet fordon i de fall trafikskadeersättning enligt § 11 i trafikskadelagen (TSL) inte lämnas eller TSL inte gäller.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- det påkörande fordonet
- egendom under hantering eller transport med fordonet

Särskild självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 1 och högst 5 basbelopp.

1.7.1.8 Storm, hagel eller snölast

Försäkringen gäller för skada på försäkrat hus - även därpå fast anbringad egendom som hör till byggnad enligt Jordabalken - samt markis eller på försäkrad egendom i hus genom

- storm, varmed här avses vind med en hastighet av 21 meter per sekund
- hagel
- snölast på tak, dock inte på skärmtak eller markis. Med snölast på tak avses här oundviklig överlast av snö som uppkommit vid ett och samma tillfälle i direkt samband med sådan

extrem väderlekssituation att det med rimliga åtgärder inte varit möjligt att undanröja snölasten, om inte redan befintlig snö på taket väsentligt påverkat skadan.

Med skada genom storm, hagel och snölast på tak avses att egendomen har skadats

- av vindkraften
- av föremål som vinden blåst omkull eller för med sig och därmed gått sönder
- av hagel och gått sönder
- under tyngden av snö och gått sönder
- i direkt samband med och som en oundviklig följd av ersättningsbar skada enligt ovan, t ex av nederbörd eller kyla.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- genom smältande hagel eller snö
- genom översvämning, sjöhävning eller isskruvning
- på revetering, puts eller skorstensbeklädnad, om inte skadan orsakats av föremål som vinden blåst omkull eller fört med sig
- på hus inom nöjesfält eller tillfälligt hus inom utställningsområde eller egendom i sådant hus
- på glas större än 5 kvm eller på skylt, då dessa är monterade på plats
- på staket, stängsel, skärmvägg eller liknande
- på växthus, plasthall eller tält samt egendom i dessa
- på båthus, sjöbod, badhytt, kallbadhus och brygga till sådan byggnad
- på hus eller del av hus samt egendom däri, om skadans uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av bristfälligt utförande, konstruktionsfel, ingrepp i den bärande stommen, försummat underhåll eller angrepp av röta eller skadeinsekter.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 0,5 och högst 5 basbelopp vid skada på egendom som är fast anbringad på hus eller del av hus som inte omsluts av hela och täta väggar och tak samt egendom i sådant hus.

1.7.1.9 Ras, jordskalv eller vulkanutbrott

Försäkringen gäller för skada genom

- ras, varmed här avses att jordmassor, klippblock och stenar plötsligt och oförutsett kommit i rörelse och avsevärt ändrat läge
- lavin
- jordskalv eller vulkanutbrott inom Norden. Med jordskalv avses skalv med en styrka av minst 4 enligt den regionala Richterskalan.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- på *trädgård, tomt, park och markanläggning*
- som orsakats av
  - enbart sättning i mark eller grund
  - sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete, uppläggning av jord, stenmassor eller gruvdrift
  - vatten och vågerosion.

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningskyldighet för skador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret är för

- egendomsskador och därav föranledda skador som omfattas av Avbrottsförsäkring och Hyresförlust och Extrakostnadsförsäkring samt
- röjnings- och saneringskostnad enligt 1.8.2

vid varje skadetillfälle begränsad till högst 350 basbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare hos Försäkringsgivaren. Ersättningar fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Särskild självrisk

Självriskens är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 0,5 och högst 5 basbelopp.

1.7.1.10 Översvämning (Skyfall)

Försäkringen gäller för skada på försäkrad *byggnad* och däri befintlig försäkrad egendom genom att vatten till följd av skyfall, varmed här förstås regn med en intensitet av minst 1 mm per minut eller 50 mm per dygn, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag, strömmat från markytan direkt in i byggnad genom fönster, dörr, ventil eller annan sådan öppning eller inomhus trängt upp ur avloppsledning.

Försäkringen gäller även för skada på försäkrad byggnad och däri befintlig försäkrad egendom genom att vatten strömmar ut i samband med dammgenombrott i vattenverk och branddamm. Med dammgenombrott menas att damm brister. Försäkringen gäller inte för skada genom dammgenombrott i regleringsdamm och damm för el- eller energiproduktion. Se punkt 1.7.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på trädgård, tomt och markanläggningar samt båthus, sjöbod, växthus, plasthall eller tält och inte för skada på egendom i dessa.

Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skadetillfälle är begränsat till högst 1 MSEK för egendomsskador samt därav föranledda skador som omfattas av Avbrotts-, Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkring samt röjningskostnader enligt punkt 1.8.2.

Begränsningen avser den sammanlagda ersättningen för skador inom en fastighet som drabbar försäkrad oavsett om byggnaderna och däri befintlig egendom är försäkrad enligt flera försäkringar hos Försäkringsgivaren.

Särskild självrisk

Självrisk är lägst 1 basbelopp per skadetillfälle. Har högre grundsjälvrisk avtalats gäller dock den avtalade grundsjälvrisk.

1.7.2 Vattenskadeförsäkring

Försäkringen gäller för skada genom oförutsedd utströmning av

- vatten - dock inte vattenånga - från *installation*, akvarium eller vattensäng
- vattenånga, olja eller annan vätska från *installation* för uppvärmning av bostäder eller andra lokaler
- vatten från invändigt utrymme som har golvbrunn och som för sin funktion försetts med *golv- och väggtätskikt* avsett att förhindra utströmning.
- vatten från pumpgrop vid plötsligt och oförutsett fel på pumpmaskineriet eller vid strömavbrott
- vätska eller kylmedel från kyl- eller frysanläggning.

Lokalisering och friläggning

Vid skada som är ersättningsbar ersätts även kostnad för lokalisering och friläggning av läckagestället inom byggnaden för att möjliggöra reparation av det fel som orsakat skadan. Även kostnad för återställande efter sådan reparation ersätts.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada på den *installation* varifrån utströmningen skett
- skada på *golv- och väggtätskikt* vid utströmning, som orsakats av att tätskiktet var bristfälligt. Här anses *golv- och väggtätskikt* vara en enhet.
- skada genom utströmning från invändigt stuprör som inte fyller de krav som ställs på avloppsledningar enligt svenska byggregler (normer)
- skada genom utströmning från rök-kanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör, dräneringssystem annat än från pumpgrop eller från parkeringsdäck
- skada genom vatten som vid regn, snösmältning eller högvatten trängt in i byggnad ur avloppsledning
- vätska, ånga eller kylmedel som strömmat ut
- skada genom röta, svamp, *korrosion* eller annan långtidspåverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen som orsakat skadan skett under den tid försäkringen varit i kraft
- skada genom utströmning från *installation* som inte provats och godkänts i vedertagen ordning
- skada på livsmedel i kyl- och frysanläggning varifrån utströmning av vätska eller kylmedel skett.

Särskild självrisk

Vid frysning

Självrisk är ett basbelopp utöver annars gällande självrisk vid skada genom utströmning orsakad av frysning inom av försäkringstagarens disponerade lokaler.

Ej uppallade varor

Självrisk är 10 % av skadebeloppet, dock lägst 0,5 och högst 5 basbelopp vid skada på varor som inte pallats upp minst 10 cm över golvet i källarlokal. Med källarlokal avses här lokal vars golv helt eller delvis är beläget minst en meter under intilliggande marknivå. I byggnad med flera under varandra liggande källarvåningar gäller bestämmelsen endast för den lägst belägna våningen.

1.7.3 Inbrottsförsäkring

Inbrottsförsäkringen omfattar skadehändelserna enligt följande punkter.

Beträffande krav på inbrottsskydd - se 1.9 Säkerhetsföreskrifter.

Utöver krav på inbrottsskydd finns även säkerhetsföreskrifter för inbrottsförsäkring. Beträffande säkerhetsföreskrifter och påföljd när säkerhetsföreskrift inte följs - se 1.9 Säkerhetsföreskrifter.

1.7.3.1 Stöld och skadegörelse genom inbrott

Försäkringen gäller för skada genom stöld och skadegörelse i samband med

- inbrott då någon olovligen med våld brutit sig in i försäkringslokal som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd
- att någon olovligen tagit sig in i försäkringslokal som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd och den försäkrade kan visa att
  - tillträde beretts med nyckel, kombination eller kod som åtkommits genom rån utanför *försäkringslokal*
  - tillträde beretts med nyckel, kombination eller kod som åtkommits genom rån i bostad eller på *försäkringsstället* då den som haft hand om nyckeln, kombinationen eller koden vistades där
  - tillträde beretts med nyckel, kombination eller kod som åtkommits genom inbrott i annan lokal som uppfyller samma skydds krav som *försäkringslokalen* eller i bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta
  - detta skett med dyrk. Som dyrk räknas inte nyckel eller avbildning av nyckel
  - stöld utifrån genom krossat fönster (s.k. smash and grab) eller uppbrutet fönster utan att ta sig in i *försäkringslokalen*
  - att person olovligen tagit sig in i allmänt utrymme i försäkrad byggnad (avser Fastighetsförsäkring), såsom pannrum, soprum, hissmaskinrum och liknande, med för låset avsedd nyckel som åtkommits genom inbrott i nyckelförvaringsenhet i motståndskraftigt utförande i anslutning till lokalerna. Se särskild säkerhetsföreskrift under 1.9.2.1.

Som *försäkringslokal* räknas inte fordon, luftfartyg, plasthall, tält, container, *automat*, monter, skåp, kista eller liknande.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada som omfattas av

- 1.7.1 (Brandförsäkring)
- på glas i byggnads omslutningsyta
- på glas större än 5 kvm eller på skylt

Högsta ersättning vid stöld utifrån genom krossat fönster (s.k. smash and grab)

Vid tillgrepp utifrån genom krossat eller uppbrutet fönster utan att ta sig in i *försäkringslokal*, är ersättningen begränsad till 0,2 basbelopp per fönster för stulen eller skadad egendom bestående av *stöldbegärlig egendom*.

Begränsningen gäller oavsett om ovan angiven egendom är varor, kundens egendom eller maskiner/inventarier.

Begränsningen tillämpas inte om fönstret uppfyller skyddet i nedanstående särskilda säkerhetsföreskrift.

Säkerhetsföreskrift

Särskild säkerhetsföreskrift angående hur skyddet för fönster i markplan ska vara utfört.

Fönstret skall vara skyddat - upp till 2 m från markplan eller 1,5 m från annat fast ståplan (avsats, elskåp eller liknande) med antingen eller

- godkänt galler eller rullgaller/rulljalusi med lämplig maskstorlek i lägst klass 1 enligt SSFN 012 "Norm för galler"
- invändigt placerad polykarbonatskiva med tjocklek minst 6 mm
- laminerat glas i lägst klass B1 (SS 224425), alternativt P6B (SS-EN 356).

1.7.3.1.1 Låsändring

Om nyckel eller kod, som förvarats hos försäkringstagaren, dennes arbetstagare, ombud eller hyresgäst, stulits i samband med inbrott i

- *försäkringslokal*, som uppfyller kravet på inbrottskydd
- annan lokal än *försäkringslokal* som uppfyller lägst Skyddsklass 1 enligt 1.9.2.1.1
- bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta
- nyckeltub/skåp innehållande nycklar till särskilda utrymmen enligt 1.7.3.1

och låsändringar på grund av detta blir nödvändiga i försäkringstagaren tillhörig byggnad eller av honom disponerade lokaler som är försäkrade hos Försäkringsgivaren, ersätts kostnad för detta. Detta gäller dock endast för lås i dörr, port och lucka i omslutningsyta till bostäder, hotellrum eller andra lokaler.

Högsta ersättning

Ersättning lämnas med sammanlagt högst 2 basbelopp, om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

1.7.3.1.2 Bevakning

Försäkringen gäller för nödvändig bevakning av *försäkringslokal* i anslutning till upptäckten av ersättningsbar inbrottsskada. Ersättning lämnas endast för bevakning utförd av vaktbolag.

Högsta ersättning

Ersättningen är högst 0,5 basbelopp per skadetillfälle.

1.7.3.2 Skadegörelse utan samband med inbrott

Försäkringen gäller för skada inomhus genom uppsåtlig skadegörelse på

- i *försäkringslokal* befintlig lös egendom, som är inbrottsförsäkrad
- befintlig lös egendom, som är inbrottsförsäkrad på annan plats enligt 1.3.2.1.

Försäkringen gäller även för skada genom skjutvapen.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- enligt 1.7.1 (Brandförsäkring) oavsett om sådan försäkring tecknats
- som består i stöld
- som uppkommer i *försäkringslokal* under icke arbetstid/öppethållande i samband med
  - inbrott om *försäkringslokalen* inte uppfyller gällande krav på inbrottsskydd
  - att någon olovligen tagit sig in i olåst *försäkringslokal* eller tagit sin in med för låset avsedd nyckel eller kod som åtkommit på annat sätt än genom rån, inbrott i annan lokal som uppfyller samma skydds krav som *försäkringslokalen* eller bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta
- i lägenhet om försäkrad, boende eller någon som denne svarar för (enligt hyres- eller bostadsrättslagen) orsakat skadan
- som är av sådan art att den inte påverkar husets användbarhet
- på glas eller skylt med tillhörande armatur och stativ då dessa är monterade på plats
- genom klotter eller graffiti.

Högsta ersättning

Sammanlagd ersättningsskyldighet för skador inom en och samma fastighet enligt fastighetsregistret är för egendomsskador och därav föranledda skador som omfattas av Avbrotts-, Hyresförlust- och Extrakostnadsförsäkring samt röjningskostnad enligt 1.8.2 vid varje skadetillfälle begränsad till högst 300 basbelopp gemensamt för samtliga berörda försäkringar och försäkringstagare hos Försäkringsgivaren. Ersättningar fördelas i förhållande till respektive skadebelopp.

Särskild självrisk

Självrisk är 0,5 basbelopp om inte högre självrisk anges i försäkringsbrevet.

1.7.3.3 Stöld och skadegörelse på värdeskåp mm

Försäkringen omfattar

- egendom i *godkänt värdeskåp*
- egendom i säkerhets- och kassaskåp samt valv, om det särskilt anges i försäkringsbrevet och gäller för skada på eller förlust av försäkrad egendom.

Detta gäller under förutsättning att skåpet eller valvet finns i lokal som uppfyller för försäkringen gällande krav på inbrottsskydd och att gärningsmannen tagit sig in i lokalen genom inbrott, enligt 1.7.3.1.

Öppnas skåp eller valv med nyckel, kombination eller kod gäller nedan angivna förutsättningar. Har skåpet eller valvet brutits upp eller sprängts gäller inte nedanstående förutsättningar för ersättning.

Öppning med nyckel, kombination eller kod

Har skåpet eller valvet öppnats med nyckel, kombination eller kod ersätts skadan endast om försäkringstagaren eller den som för hans räkning omhänderhaft nyckeln, kombinationen eller koden frångits denna genom

- rån utanför *försäkringslokalen*
- rån i bostad eller på *försäkringsstället*, då den som haft hand om nyckeln vistades där
- inbrott i annan lokal som uppfyller samma skyddskrav som *försäkringslokalen* eller i bostad som haft fönster stängda och reglade samt dörrar låsta

Högsta ersättning

Vid förvaring i *godkänd värdeförvaringsenhet* av *pengar, värdehandlingar och värdebevis* gäller försäkringen med de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen. Försäkringen gäller dock högst med de belopp som anges under skyddsvärdespoäng (maxbelopp) för aktuell skåptyp, vilket framgår under punkt 1.15 Definitioner – Förklaringar och Särskilda bestämmelser under punkt 1.20.20.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada som inträffat då skåpet (valvet) var olåst eller då nyckeln kvarlämnats i lås eller då skåpet (valvet) öppnats med nyckel som åtkommit på annat sätt än vad som anges för förvaringsutrymme med nyckellås ovan
- skada som inträffat då nyckeln eller låskombinationen åtkommit genom rån, våld eller hot, om den som utsatts för övergreppet medverkat till eller främjat skadan
- skada enligt 1.7.1 (Brandförsäkring) oavsett om sådan försäkring tecknats
- skadegörelse genom sprängning.

1.7.4 Rånförsäkring

Försäkringen gäller för skada på försäkrad egendom genom rån och överfall.

Med rån avses tillgrepp av eller skada på egendom genom våld på person eller användande av hot som innebär trängande fara och med överfall avses här att våld på person har utövats utan att tillgrepp skett.

Försäkringen gäller också för skada genom att lindrigare våld använts förutsatt att våldet och tillgreppet omedelbart uppfattas av den som utsatts för våldet.

Vid rån inom *försäkringslokalen* gäller försäkringen för den försäkrade egendomen intill de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen. För viss egendom enligt nedan gäller beloppsbegränsningar.

Vid rån enligt ovan gäller försäkringen även för nödvändiga låsändringar enligt i övrigt samma förutsättningar och ersättningsbegränsningar som anges i 1.7.3.1.1.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada som omfattas av Inbrottsförsäkring enligt 1.7.3.
- skada på egendom som omhändertagits av annat företag (t ex transportföretag)
- skada då den som utsatts för rånet medverkat till eller främjat skadan
- *pengar, värdehandlingar och värdebevis* om den som utsatts för rånet var under 18 år. Vid rån inom försäkringstagarens lokaler gäller dock inte denna åldersgräns.
- skada genom utpressning eller kidnappning.

Högsta ersättning

Vid rån

- inom försäkringstagarens lokaler på försäkringsstället gäller försäkringen för den försäkrade egendomen intill de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen dock högst med de belopp som anges under högsta värde (maxbelopp) för aktuell skåptyp vilket framgår under 1.15 Definitioner-Förklaringar och Särskilda bestämmelser under punkt 1.20.20.
- utanför försäkringstagarens lokaler gäller försäkringen för den försäkrade egendomen som ovan, men med följande begränsning.

Den sammanlagda högsta ersättningen för

- pengar, värdehandlingar och värdebevis föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar och konstverk är begränsad till försäkringsbeloppet, dock högst 10 basbelopp oavsett om högre försäkringsbelopp anges i försäkringsbrevet. Högre belopp än 10 basbelopp kan avtalas.

Då nyckel eller kod tillgrips och låsändringar då blir nödvändiga, är den sammanlagda ersättningen för låsändringar begränsad till i punkt 1.7.3.1 angiven högsta ersättning.

1.7.5 Glasförsäkring

1.7.5.1 Försäkrad egendom

1.7.5.1.1 Rörelse

Försäkrad egendom anges i försäkringsbrevet och omfattar

- glas i inredning
- glas i fönster och dörrar i hyrd lokal eller byggnad, om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt skall svara för skadan
- skyltar med tillhörande armatur och stativ. Med skylt avses inte reklambaljong eller markis.

Vid ersättningsbar glasskada ersätts även målning, etsning, blästring, och larmtråd i eller på glas samt plastfilm.

Med glas jämställs plastmaterial, som används i stället för glas.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på

- glas större än 5 kvm, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

Högsta ersättning

Vid skada på skylt lämnas ersättning med högst 2 basbelopp, om inte annat anges i försäkringsbrevet.

1.7.5.2 Skada på glas eller skylt

Försäkringen gäller för skada på glas eller skylt genom bräckage, sönderslagning och stöld.

Försäkringen gäller även för skada genom inristning, som är av sådan art att det för försäkringstagaren skulle innebära uppenbar olägenhet att behålla glaset.

Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på glas, skyltar eller ytbehandling på glas

- i och på *byggnad* under uppförande, om- eller tillbyggnad som inte är monterade på plats
- som består i eller uppkommer genom kondens
- genom sprängningsarbete
- i växthus eller egendom däri
- som är ersättningsbar enligt 1.7.1 (Brandförsäkring).

1.7.5.3 Skada genom glas

Försäkringen gäller för skada på egendom till följd av att glas i fönster eller dörr bräcks eller slås sönder.

1.7.6 Skada på hyrd lokal

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på hyrd lokal, dörrar och inre byggnadsdelar, dock inte glas i byggnad eller inredning - se 1.7.5 - om försäkringstagaren enligt hyreskontrakt är skyldig att svara för skadan.

Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skadetillfälle är begränsad till högst 1 basbelopp om inte annat har angetts i försäkringsbrevet.

1.7.9 Försäkring för egna transporter

Försäkringen gäller för plötslig och oförutsedd skada på eller förlust av försäkrad egendom som är under transport till och från försäkringsstället med försäkringstagarens egna transportmedel (även hyrda eller leasade) samt under pågående lastning och lossning i samband med sådan transport.

Försäkringen gäller endast i den mån försäkringstagaren inte kan erhålla ersättning genom annan gällande försäkring.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- skada vid yrkesmässig transportverksamhet (t ex åkeriverksamhet)
- skada på egendom som normalt finns i fordonet (t ex utrustning i servicebil, verktyg och mobiltelefon)
- transport till och från *arbetsområde* och inte heller för skada vid lastning och lossning i samband med sådan transport
- skada vid transport som inte har direkt samband med den försäkrade verksamheten

- skada vid transport eller lastning och lossning inom försäkringsstället, såvida inte detta är ett led i och står i direkt samband med transport till och från försäkringsstället
- stöld och svinn.

Undantaget tillämpas vid stöld av försäkrad egendom under transport endast

- för *pengar och värdehandlingar* samt föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar och konstverk
- för annan egendom om det med hänsyn till dess värde och stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt inte vidtagits rimliga säkerhetsåtgärder.
- Ersättning för stöld, förövad vid uppehåll i transporten, lämnas endast vid kortare uppehåll (t ex lunchrast, uppehåll för i- och urlastning och liknande) och under förutsättning att fordonet inte lämnats olåst.

Högsta ersättning

Ersättningen vid varje skadetillfälle är begränsad till högst 2 basbelopp, om inte annat angetts i försäkringsbrevet.

1.8 Räddnings-, och Röjningskostnad samt Restvärde

1.8.1 Räddningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas ersättning för kostnad för sådan åtgärd

som det åligger försäkrad att vidta enligt 10.6 Allmänna avtalsbestämmelser (Räddningsplikt) för avvärjande eller begränsning av ersättningsbar skada om åtgärden med hänsyn till omständigheterna varit skälig.

Ersättning lämnas även för egendomsskada genom att försäkrad egendom skadas, förkommer eller stjäls i samband med skälig räddningsåtgärd.

Räddningskostnad som understiger självriskan ersätts inte.

Undantag

Försäkringen ersätter inte kostnad

- i den mån rätt till ersättning föreligger enligt lag eller särskild författning eller på grund av annan försäkring, garanti eller annat avtal för påfyllning av släckmedel efter räddningsåtgärd när
  - premiereduktion lämnats för att släckanläggning finns
  - släckanläggning är ett krav för försäkringens giltighet.

Högsta ersättning

Vid *förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen för räddningskostnad och skada till försäkringsbeloppet.

1.8.2 Röjningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för röjningskostnad (röjning, sanering, borttransport, destruktion samt deponering).

Ersättning lämnas endast för röjningskostnad avseende försäkrad egendom inom ett år från skadetillfället.

Röjningskostnad som understiger självriskens ersätts inte.

Högsta ersättning

Försäkringsgivarens åtagande att betala röjningskostnader är, om inte annat avtalats, vid varje skada begränsat enligt följande;

- ersättning för röjningskostnader vid förorening av eller annan inverkan på luft, mark, vattentäkt, sjö, annat vattenområde eller på grundvatten är begränsad till 10 basbelopp
- vid skada enligt 1.7.1.9 (Ras, jordskalv eller vulkanutbrott) och 1.7.3.2 (Skadegörelse utan samband med inbrott) är den sammanlagda ersättningen för röjningskostnader och egendomsskada begränsad till under respektive punkt angiven högsta ersättning

I övrigt är den sammanlagda ersättningen för röjningskostnader och egendomsskada begränsad till Försäkringsgivarens sammanlagda försäkringsbelopp på skadestället utökat med 10 %. Denna utökning är dock begränsad till 50 basbelopp. Med skadeställe avses här den fastighet enligt fastighetsregistret där skada inträffat.

Vid *förstariskförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen för röjningskostnad och skada till försäkringsbeloppet. Vid *helvärdeförsäkring* betalas röjningskostnad även om försäkringsbeloppet därigenom skulle överskridas.

1.9 Säkerhetsföreskrifter

1.9.0 Allmänna säkerhetsföreskrifter

Definition

Med säkerhetsföreskrift avses i 4 kap 6 § 2 st. försäkringsavtalslagen (2005:104) en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är ägnade att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos den försäkrade eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Allmänna säkerhetsföreskrifter

För försäkringen gäller föreskrift som meddelats i lag, av myndighet, tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande.

Det finns exempelvis föreskrifter för elsäkerhet, explosiva och brandfarliga varor, kemiska produkter och miljöskydd. Föreskrifterna kan även gälla anvisningar om service och underhåll.

Särskilda säkerhetsföreskrifter

Utöver ovan angivna allmänna säkerhetsföreskrifter gäller särskilda säkerhetsföreskrifter. Sådana säkerhetsföreskrifter kan förekomma under respektive villkorspunkt eller i övrigt framgå av försäkringsavtalet, exempelvis besiktningsprotokoll till vilket försäkringsbrevet hänvisar.

Vilka som ska följa säkerhetsföreskrifterna

Den försäkrade svarar gentemot Försäkringsgivaren för att föreskrifterna följs av

- den försäkrades företagsledning
- övriga anställda hos den försäkrade
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av den försäkrade
- annan som har att tillse att föreskriften följs.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Huvudregel

Enligt 8 kap 12 § Försäkringsavtalslagen (2005:104), är Försäkringsgivaren fri från ansvar när en säkerhetsföreskrift inte följts om inte åsidosättandet kan antas saknat betydelse för skadan. Kan den försäkrade göra antagligt att skadan delvis skulle ha inträffat oavsett om säkerhetsföreskriften följts lämnas ersättning i denna del.

Allmänna säkerhetsföreskrifter

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Försäkringsgivaren att när säkerhetsföreskrifter åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då allmänna säkerhetsföreskrifter inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst ett och högst 10 basbelopp.

Särskilda säkerhetsföreskrifter

För de särskilda säkerhetsföreskrifterna gäller huvudregeln om inte annat framgår under respektive säkerhetsföreskrift

Sammanlagd ersättning

Ovanstående regler om påföljd och ersättningsbegränsningar gäller för sammanlagd ersättning från egendoms-, avbrotts-, extrakostnads- och hyresförlustförsäkring.

1.9.1 Brandförsäkring

Säkerhetsföreskrifter avseende brand (1.7.1.1), explosion (1.7.1.3) och åskslag, elfenomen eller strömavbrott (1.7.1.4).

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Försäkringsgivaren att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskrifterna under 1.9.1.3 - 1.9.1.8 inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp.

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Försäkringsgivaren att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskrift i 1.9.1.1 (Brandfarliga heta arbeten) eller 1.9.1.2 (Utomhusförvaring - brännbart material) inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvud-regeln ersätts ändå men med ett avdrag med 30 %, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp.

1.9.1.1 Brandfarliga heta arbeten

Säkerhetsregler för Heta Arbeten utarbetade av försäkringsbolagen och Svenska brandskyddsföreningen (SBF).

Reglerna gäller för tillfällig arbetsplats där Heta Arbeten utförs och fara för brand kan föreligga.

Allmänt

HETA ARBETEN:

Med heta arbeten avses svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning.

TILLSTÅNDSANSVARIG

Den som avser att bedriva eller låta bedriva heta arbeten på tillfällig arbetsplats (t ex ägare eller brukare av fastighet eller total-/generalentreprenör), ska skriftligen utse en tillståndsansvarig, som ska bedöma om arbetena medför fara för brand.

Om fara för brand bedöms föreligga, får heta arbeten utföras endast under förutsättning att den tillståndsansvariga utfärdar tillstånd för arbetena på SBF:s blankett "Tillstånd/Kontrollista" för heta arbeten eller motsvarande, som skall vara fullständigt ifyllt under arbetenas utförande förvissa sig om att nedanstående säkerhetsregler följs.

Den tillståndsansvarige får inte utföra de heta arbetena.

Den tillståndsansvarige får delegera sitt ansvar endast om den som utsett honom skriftligen medgivit detta.

Säkerhetsregler

Säkerhetsregel nr 1 - BEHÖRIGHET:

Den som skall utföra eller bevaka arbetena skall ha behörighetsutbildning och erfarenhet av brandskydd. Detsamma gäller den som ska vara brandvakt. Utbildningen skall vara genomförd enligt den plan som beslutats av försäkringsbolagens och SBF:s utbildningskommitté för heta arbeten.

Den som är utsedd att regelbundet vara tillståndsansvarig skall ha motsvarande utbildning och erfarenhet.

Säkerhetsregel nr 2 - BRANDVAKT: Brandvakt ska utses och finnas på arbetsplatsen - även under arbetsrast - under den tid som de heta arbetena utförs och under den efterbevakningstid - minst en timme - eller annan tid som den tillståndsansvarige angett i Tillståndet. Brandvakten får inte lämna arbetsplatsen förrän faran för brand upphört. Brandvakt krävs inte när den tillståndsansvarige bedömer att det är uppenbart att arbetet kan utföras med samma säkerhet utan brandvakt.

Säkerhetsregel nr 3 - BRANDFARLIG VARA:

För arbete i utrymme som innehåller eller har innehållit brandfarlig vara eller lättantändligt material, skall tillstånd inhämtas av kommunens brand- eller räddningschef.

Säkerhetsregel nr 4 - STÄDNING OCH VATTNING:

Arbetsplatsen skall vara städad och vid behov vattnad.

Säkerhetsregel nr 5 - BRÄNNBART MATERIAL:

Brännbart material på och i närheten av arbetsplatsen skall flyttas bort, skyddas

genom övertäckning och avskärmas

Säkerhetsregel nr 6 - DOLDA BRÄNNBARA BYGGNADSEDELAR: Värmeledande konstruktioner och dolda brännbara byggnadsdelar ska undersökas med hänsyn till brandfaran, och vid konstaterad brandfara skyddas samt kunna göras åtkomliga för omedelbar släckinsats.

Säkerhetsregel nr 7 - OTÄTHETER:

Springor, hål, genomföringar och andra öppningar på och i närheten av arbetsplatsen skall vara tätade och även kontrollerade med hänsyn till brandfaran.

Säkerhetsregel nr 8 - SLÄCKUTRUSTNING:

Godkänd, fungerande och tillräcklig släckutrustning skall finnas tillgänglig för omedelbar släckinsats.

Här avses slang med vatten eller två handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A233BC (minst 6 kg)

Vid takläggning krävs: Slang med vatten och två handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A233BC (minst 6 kg) samt brytverktyg (t ex pikyxa) och handstrålkastare. När förutsättning för släckning med vatten saknas, t ex vid risk för frysning eller vid lågt vattentryck, skall utrustningen kompletteras med ytterligare en handbrandsläckare med minsta effektivitetsklass 34A233BC (minst 6 kg)

Säkerhetsregel nr 9 - SVETSUTRUSTNING:

Svetsutrustning skall vara felfri. Acetylenflaska skall vara försedd med bakslagsskydd. Svetsbrännare skall vara försedd med backventil för bränngas och syrgas.

Skyddshandske och avstängningsnyckel skall finnas.

Säkerhetsregel nr 10 - LARMNING:

Räddningstjänsten/brandkåren skall kunna larmas omedelbart. Fungerande mobiltelefon skall finnas tillgänglig om inte stationär telefon finns inom räckhåll. Den som uppdras att larma ska känna till arbetsplatsens adress.

Säkerhetsregel nr 11 - TORKNING OCH UPPVÄRMNING:

Vid torkning eller uppvärmning genom förbränning av gas, skall lågan vara innesluten så att den inte kan orsaka antändning.

Säkerhetsregel nr 12 - TORKNING AV UNDERLAG OCH APPLICERING AV TÄTSKIKT:

Vid torkning av underlag och applicering av tätskikt får material uppvärmas till högst 300°C.

Säkerhetsregel nr 13 - SMÄLTNING AV ASFALT: Vid smältning av asfalt skall utrustningen uppställas, hanteras och tillses enligt SBF:s instruktioner för brandfarliga heta arbeten på tak och balkonger.

1.9.1.3 Brandsläckning och larm

Brandsläckningsredskap och larmanordningar skall finnas i den utsträckning som anges av kommunens räddningschef eller Försäkringsgivaren.

1.9.1.4 Branddörr och sektionering

Branddörr, brandlucka och annan liknande sektionering skall vara stängd eller vara uppställd med anordning som stänger dörren och sektioneringen vid rökutveckling.

1.9.1.5 Tobaksrökning

Rökning får inte ske i försäkringslokal.

Under förutsättning att Nordeuropa Försäkring eller kommunens räddningschef medgett detta får rökning ske på särskild anvisad plats.

På övriga platser får rökning inte ske. Plats eller område där rökning får ske skall markeras tydligt.

1.9.1.6 Uppvärmningsanordningar

Flyttbara uppvärmningsanordningar får inte användas inom brand- eller explosionsfarliga utrymmen.

Byggtork får användas för uppvärmning av byggnad endast i samband med byggnads- och anläggningsarbeten.

1.9.1.7 Förbränningsmotordrivet fordon m.m.

Motordrivet fordon (motorfordon, traktor, lastbil, personbil, motorredskap och terrängmotorfordon etc) får i för arbetet erforderlig omfattning införas eller användas i lokal eller upplag under förutsättning att

- fyllning, tömning eller byte av bränslebehållare samt laddning av batteri sker på betryggande sätt och på plats avskild från lokalen eller upplaget i övrigt
- fordonet är försett med handbrandsläckningsredskap
- fordonet är försett med batterifrånskiljare och är spänningslöst då det ej används
- fordonet är försett med helautomatisk släckanläggning enligt SBF 127 då omgivande miljö är brand-/explosionsfarlig eller innehåller lättantändligt brännbart material samt att Nordeuropa Försäkring lämnat medgivande därtill.

Förbränningsmotordrivet fordon får inte utan medgivande av Nordeuropa Försäkring eller kommunens räddningschef garageras/ställas upp inom fabriks- eller lagerlokal eller upplag.

På förbränningsmotordrivna fordon, som inte tillhör verksamheten, får reparationer eller service ej utföras inom försäkringslokal. Föreskriften gäller inte om den normala verksamheten i försäkringslokalen är reparationer/service av motordrivna fordon.

Laddningsplats för batteri

Plats för laddning av batterier till fordon, truckar, städmaskiner etc, ska anordnas i enlighet med Arbetsmiljöverkets Författningssamling, AFS 1988:4, samt enligt Svensk Standard, SS-EN 50272-3.

Varaktig märkning eller stängsel ska anordnas på golv minst 1,5 m från batteriets/fordonets sidor. Inget brännbart material får finnas inom detta område alternativt ska finnas avskärmningar av obrännbart material mot brännbart material inom 1,5 m avstånd.

På laddningsplats får ej finnas brännbart material inom 4 m höjd om det ej är avskilt med obrännbart material. Laddning ska ske med permanent installerad laddare alternativt godkänd mobil laddare.

1.9.1.8 Timer

Elektriska apparater som kan orsaka överhettning, t ex bastuaggregat, kokplattor, spis, vattenkokare, brödrost, kaffebryggare och liknande i gemensamma utrymmen i byggnad ska vara försedda med korttidstimer. Föreskriften avser inte produktionsapparater, fasta uppvärmningsanordningar och liknande.

1.9.1.9 Utomhusförvaring

På annan tid än under normal arbetstid eller öppethållande får inte brännbart material emballage, avfall eller annat brännbart material förvaras på öppen, olåst lastkaj eller på plats utomhus, t.ex. öppen, olåst container, inom 6 meter från byggnad eller skärmtak.

Beträffande minskning eller bortfall av ersättning om säkerhetsföreskriften inte följs gäller samma påföljdsregler som för övriga säkerhetsföreskrifter för brandförsäkring enligt 1.9.0.1 ovan.

1.9.2 Inbrottsförsäkring

Säkerhetsföreskrifter för inbrottsförsäkring.

Följande särskilda säkerhetsföreskrifter gäller för inbrott, stöld och skadegörelse genom inbrott (1.7.3.1), låsändring (1.7.3.1.1), skadegörelse utan samband med inbrott (1.7.3.2) samt stöld och skadegörelse i särskilt inbrottskyddat förvaringsutrymme (1.7.3.3).

1.9.2.1 Allmänt om skyddskrav och skyddsklasser

För inbrottsförsäkringen gäller att föreskrivna skyddskrav ska vara uppfyllda och att samtliga före-skrivna skyddsanordningar ska vara i funktion exempelvis

- lås ska vara låsta
- regler ska vara reglade
- larmanläggningar ska vara aktiverade
- nyckel, kombination eller kod ska inte lämnas i lås eller förvaras i omedelbar anslutning till lås

Skyddskraven gäller såväl ingångs-, som utgångsvägar. Samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som disponeras av försäkringstagaren anses som en och samma försäkringslokal. Vilken skyddsklass som gäller framgår av försäkringsbrevet. Skyddskraven framgår nedan.

1.9.2.1.1 Skyddsklass 1

För Skyddsklass 1 gäller följande krav på inbrottskydd. Hur inbrottskyddet ska vara utfört finns föreskrivet i Nordeuropas folder - Inbrottskydd -Skyddsklass 1.

Foldern kan beställas på info@nordeuropa.se

Omslutningsyta

Försäkringslokalens omslutningsyta (vägg, golv, tak, dörr, fönsterenhet m m.) ska - såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar - i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods.

Väggar, golv och tak

Ytterväggar av sten, betong, tegel, lättbetong, trä, två lager plåt eller flerskiktsväggar av blandade material med motsvarande styrka är godtagbara. För golv och tak godtas utförande som ger ett likvärdigt skydd mot inbrott som vägg enligt ovan.

Dörr, port och lucka

Ytterdörrar, -portar och -luckor av trä, aluminium och stål samt inbrottskyddande jalousier som uppfyller Nordeuropa Försäkrings krav är godtagbara. Dörrenheten ska vara i gott skick och monterad enligt tillverkarens anvisningar.

Låsning av dörr, port och lucka

Låsning ska ske med låsenhet som uppfyller Nordeuropa Försäkrings krav för godkänd låsenhet eller med av Nordeuropa Försäkring godtagen elektromekanisk låsanläggning. Observera att låset inte får vara försett med fungerande vred/nödutrymningsbeslag. Även utåtgående dörrar, portar och luckors bakkant ska säkras mot uppbyggnad.

Fönster

Fönster och fönsterkarmar samt övriga glasade partier ska vara i gott skick samt vara utförda och monterade så att de inte utan svårighet kan demonteras. Öppningsbart fönster, oavsett belägenhet (även i dörr, port och lucka) ska vara stängt och invändigt reglat. Ventilationsfönster ovan dörr får dock vara öppet om det har inkrypningskydd.

Brandventilator

Brandventilator ska antingen vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller ha inkrypningskydd.

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta som är större än 150 x 300 mm ska ha av Nordeuropa Försäkring godtagbart inkrypningskydd.

1.9.2.1.14 Förvaring av tobak inkl. snus med ett inköpsvärde överstigande 10 000 kr

Om inte annat framgår av försäkringsbrevet gäller som särskild säkerhetsföreskrift att tobak inkl. snus intill ett inköpsvärde överstigande 10 000 kr ska förvaras i ett låst Säkerhetsskåp certifierat enligt SS 3492. Skåpet ska vara förankrat i byggnadsdel enligt tillverkarens anvisningar. Om detta inte är uppfyllt gäller påföljden enligt huvudregeln 1.9.

1.9.2.1.15 Nyckel- och kodhantering vid inbrott och rån

Följande särskilda säkerhetsföreskrift gäller vid inbrott och vid rån där gärningsmannen kommit över nyckel, kombination eller kod.

Märkning av nyckel och kodmedia

Nyckel och kodmedia, där kombination eller koden framgår, får inte vara märkt med namn, adress eller kod.

Ändring av lås, kombination och kod

Lås, kombination och kod ska omedelbart ändras eller bytas om det finns anledning att misstänka att någon obehörig kommit över nyckel, kombination eller kod.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Nordeuropa att, när åsidosättandet haft betydelse för skadan, ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskriften inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln, ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst 0,5 och högst 10 basbelopp.

1.9.3 Egendomsförsäkring - Dator och Datainformation

Särskilda säkerhetsföreskrifter för *dator* och *datainformation*.

Påföljd när säkerhetsföreskrift inte följts

Med avvikelse från huvudregeln åtar sig Försäkringsgivaren att när åsidosättandet haft betydelse för skadan ändå betala viss ersättning då säkerhetsföreskrifter under 1.9.3 inte följts. Den del av skadan som inte ersätts enligt huvudregeln ersätts ändå men med ett avdrag med 20 %, dock lägst 0,5 och högst 10 basbelopp.

Skulle säkerhetskopia inte ha framställts sker ingen avvikelse från huvudregeln under 1.9 säkerhetsföreskrifter. Om säkerhetsföreskrifterna enligt 1.9.3.2.1 - 1.9.3.2.4 vid förvaring och hantering av dataprogram och datainformation inte iakttagits lämnas ingen ersättning för den merkostnad som uppstått till följd av detta.

Allmänna föreskrifter

Den försäkrade skall ha

- upprättat rutiner för felhantering som omfattar alla system jämte dokumentation av alla system i anläggningen
- vidtagit rimliga åtgärder för att undvika avbrott/störningar och ha upprättat en katastrofplan (organisation och reservrutiner) för att klara ett totalt datorbortfall. Planen skall testas och personalen övas kontinuerligt.
- utsett en namngiven person (säkerhetsansvarig), jämte ersättare, som svarar för att
  - dokumenterade säkerhetsrutiner finns och följs
  - *datorer, datainformation*, system och program underhålls samt att behörighetssystem och säkerhetsutrustning används.

1.9.3.1 Dator

Datoranläggning (server) skall

- ges sådan placering (inom byggnaden/området) att skador från den yttre kringmiljön i möjligaste mån undviks
- vara försedd med
  - tillförlitlig och erforderlig kraftförsörjning samt ha ett för elmiljön lämpligt utformat skydd

- separat och lämpligt utformat luftbehandlingssystem

Servicerutiner - Persondator

Servicerutiner (t ex genom serviceavtal med leverantör /serviceföretag) med föreskrifter om förebyggande underhåll (översyn, test, kontroll, justering och liknande skyddsapplikationer) skall finnas dokumenterade och dess efterlevnad skall finnas journalfört.

Anmärkning: Föreligger serviceavtal har Försäkringsgivaren rätt att få kopia av avtalet. Ändras avtalet skall detta utan dröjsmål meddelas Försäkringsgivaren.

1.9.3.2 Dataprogram och Datainformation

1.9.3.2.1 Förvaring av originalprogram

Originalexemplar av programvara skall förvaras på sådant sätt att originalexemplaret och installerat program inte kan skadas vid samma tillfälle.

1.9.3.2.2 Förvaring av licensbevis

Licensbevis skall förvaras på sådant sätt att licensen och installerat program inte kan skadas eller förloras vid samma tillfälle.

1.9.3.2.3 Rutiner för säkerhetskopiering

Säkerhetskopia av modifierad programvara och datainformation skall framställas dagligen, under arbetsdag, eller med den högre frekvens som vanligen tillämpas inom den försäkrades verksamhetsområde.

Säkerhetskopian skall vara korrekt och funktionsduglig.

1.9.3.2.4 Förvaring av säkerhetskopia

Säkerhetskopia av modifierad programvara och datainformation skall förvaras skild från originalet på sådant sätt att kopian och originalet inte kan skadas vid samma tillfälle.

1.10 Skadevärderingsregler

Allmänt

Skada på egendom värderas enligt nedan angivna regler. Skadad och oskadad egendom värderas efter samma grunder.

Värdeminskning

Avdrag som föranleds av att egendom minskat i värde genom ålder och bruk görs både på material och arbete, samt även för rivning och återställande med samma avdragsprocent, (se lista på åldersavdrag nedan) avseende den egendom som ersätts.

Eget arbete

Ersättning för kostnad för egen arbetstagare som arbetar med att återställa skadad egendom eller information, begränsas till försäkringstagarens faktiska egenkostnad för arbetstagaren, dock högst marknadsmässig lön plus lönebikostnader för den typ av arbete arbetstagaren utfört i skadan. Med egenkostnad menas direkt lön plus lönebikostnader.

Om försäkringstagaren kan visa att täckningsbidrag förloras när arbetstagaren utför samma typ av arbete, som denne normalt utför och återställer skada i stället för arbete som direkt skulle ha debiterats kund, ersätts försäkringstagarens externa timdebitering för arbete som arbetstagaren normalt utför.

Ersättning för egen arbetstagares arbete i skada samordnas med eventuell ersättning från avbrottsförsäkring.

1.10.2 Maskiner/Inventarier

1.10.2.1 Maskiner/Inventarier som återställs

Om *återställande* sker för försäkringstagarens räkning värderas skadan med nedanstående begränsningar till kostnaden för att utan dröjsmål återställa egendomen på ett rationellt sätt vad beträffar metoder och material. Återställandet måste ske senast inom två år.

Vid skadevärdering beaktas ändrade kostnader på grund av prisändring under återställandetiden.

Merkostnad genom reparation på övertid eller genom transport på annat sätt än med sedvanligt transportmedel beaktas inte.

Den värdeminskning egendomen efter reparation möjligen kan anses ha undergått genom skadan beaktas inte.

Utökas i samband med återställandet skadat föremåls utrustning eller avkastningsförmåga, skall vid skadevärderingen skälig hänsyn tas till detta.

Merkostnad på grund av myndighetsbeslut angående konstruktion, utförande, eller användning ersätts inte.

Begränsningar

Halva värdet

Vid skada på egendom vars *tekniska värde* är lägre än halva *nyanskaffningsvärdet* värderas skadan till kostnaden för återställandet, dock högst till egendomens *tekniska värde*

Motordrivna fordon

Vid skada på motordrivna fordon (motorfordon, traktor, motorredskap och terrängmotorfordon) och släpfordon till dessa samt skogsmaskin (t ex processor eller fällare) värderas skadan alltid till högst egendomens *tekniska värde*.

Datorer som används för administrationsarbete

Vid skada på dator värderas skadan till kostnader för återställandet, dock högst till skillnaden mellan datorns värde omedelbart före och omedelbart efter skadan. Datorns värde omedelbart före skadan fastställs enligt en schablonmässig värdering enligt nedanstående tabell. Vid återställande av dator ersätts 100 % av installationskostnaden.

Datorns ålder	Mån 12-18	Mån 19-36	Mån 37-54	Mån Äldre än 54
Ersättningen i procent	60	40	30	20

Lindningar (el - utrustning.)

Skada på lindningar och därav uppkomna skador på plåtar - till elektrisk utrustning värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till lindningarnas och plåtarnas *tekniska värde*.

Vid beräkningen av det tekniska värdet skall för

- elektriska motorer och generatorer med märkeffekt större än 100 kW samt transformatorer avsedda för in- eller utspänning större än 12 kV
avdrag för värdeminskning göras på lindningarnas och plåtarnas *nyanskaffningsvärde* (dvs kostnaderna för ut- och inmontering, transport, material och arbete) med 5 % per år för motorer; 4 % per år för generatorer; 3 % per år för transformatorer räknat från en tidpunkt som för
  - motorer börjar 10 år
  - generatorer och transformatorer börjar 15 år
efter det att utrustningen togs i bruk som ny eller senast omlindades.

Avskrivningen är maximerad till 80 %.

Om driftsförhållandena är sådana att värdeminskningen på lindningarna sker i en väsentligt snabbare takt än vad som ovan angivits, skall detta beaktas genom att procentsatsen ökas och tidpunkten för dess tillämpning tidigareläggs.

Förbränningsmotor

Skada på slitdelar till förbränningsmotor, t ex cylinderfoder, kolv, lager och cylinderblock utan lösa foder, värderas till kostnaden för återställandet, dock högst till föremålets *tekniska värde*. Vid beräkningen av det *tekniska värdet* skall avdrag för värdeminskning göras med 15 % per år, räknat från den dag motorn togs i bruk som ny eller senast reoverats, av delarnas *nyanskaffningsvärde* (inklusive arbetskostnad för reovering). Avskrivningen maximeras till 75 %.

Procentsatsen för den årliga avskrivningen är grundad på en årlig drifttid av 1 200 - 1 500 timmar. Avviker den årliga drifttiden väsentligt härifrån, skall detta beaktas genom att procentsatsen ändras.

Kylkompressor äldre än 4 år

Vid skada på kylkompressor, som är äldre än 4 år räknat från den tidpunkt då kylkompressorn togs i bruk som nyttillverkad, värderas skada till kostnaden för återställandet, dock högst till det *tekniska värdet*.

Vid beräkning av det *tekniska värdet* skall avdrag för värdeminskning göras på *nyanskaffningsvärdet* med 10 % per år från och med 4:e året.

1.10.2.2 Maskiner/Inventarier som inte återställs

Återställs inte den skadade egendomen av försäkringstagaren inom två år eller återställs den för annans räkning, värderas skadan till skillnaden i egendomens *ekonomiska värde* omedelbart före och efter skadan.

1.10.3 Varor

Skada värderas till *varornas* värde enligt nedan med avdrag för eventuellt restvärde.

Varor anskaffade för försäljning

Varorna värderas till vad det vid skadetillfället skulle ha kostat att ersätta dem med nya av samma slag. Om varornas värde före skadan har minskat på grund av inkurans eller annan omständighet beaktas detta vid värderingen.

Varor som den försäkrade tillverkat

Varorna (även varor under tillverkning) värderas till tillverkningskostnaderna (direkt material, materialomkostnader, direkt arbetslön, tillverknings- och administrationsomkostnader) vid skadetillfället, dock högst till det pris för vilket egendomen då hade kunnat försälas.

Varor som är sålda och färdiga för leverans

Varorna värderas i den mån leverans inte kan fullgöras med andra varor till det avtalade försäljningspriset, minskat med inbesparade kostnader.

För varor som återanskaffas beaktas vid skadevärderingen ändrade kostnader på grund av prisändring under skälig tid för återanskaffande.

1.10.4 Ritningar, arkivalier och datainformation

Skadan värderas till de normala kostnader som inom 2 år nedläggs för att återställa den information som förlorats och är nödvändig för rörelsens fortsatta verksamhet.

Datainformation

Med normala kostnader avses kostnader för

- återställande av data från säkerhetskopior, inbegripet manuell inmatning av data där sådan erfordras
- återställande av system-, standard- och applikationsprogram från säkerhetskopior,

dock beaktas inte de kostnader som

- avser avlägsnande av programfel eller ändringar av program när program återställs eller ersätts
- orsakats av att information inte kan återskapas
- avser rättning av felaktiga av användare manuellt registrerade data
- avser merkostnad genom arbete på övertid.

Programlicenser

Med normala kostnader avses kostnader för ny programlicensavgift om försäkringstagaren enligt användaravtal med leverantör/konstruktör åtagit sig att svara för förlorat hårdvarulås.

1.10.5 Värdehandlingar och värdebevis

Värdehandlingar

Skada värderas till de normala kostnader som inom 2 år nedläggs på återställandet.

Värdebevis

Skada värderas till vad det skulle ha kostat att ersätta dem med nya av samma slag

1.10.6 Kunders egendom

Skadan värderas efter de regler som gäller för den objekttyp egendomen skulle ha tillhört om den varit försäkringstagarens, t ex *maskiner/inventarier* eller *varor*. Kan separat försäkring tecknas för egendomen, t ex motorfordons-, båt- eller hemförsäkring, värderas skadan enligt tillämpliga villkor hos Nordeuropa Försäkring.

1.10.7 Arbetstagares egendom

Skada på *arbetstagares egendom* som den försäkrade är skyldig att ersätta enligt kollektivavtal värderas enligt reglerna i detta. Skada på *arbetstagares egendom* i övrigt värderas enligt tillämpliga villkor för hemförsäkring.

1.11 Ersättningsregler

Ersättning beräknas enligt följande

- skada värderad enligt 1.10 (Skadevärderingsregler)
- räddningskostnad enligt 1.8.1
- röjningskostnad enligt 1.8.2

med avdrag för

- självrisk enligt 1.6

i förekommande fall beaktas

- beloppsbegränsningar, t. ex förstariskbelopp, angiven högsta ersättning m.m.
- eventuell underförsäkring vid helvärdesförsäkring

i förekommande fall görs

- reducering p.g.a. fareökning eller att premiegrundande uppgifter är felaktiga eller har ändrats

Därefter avräknas eventuell påföljd då säkerhetsföreskrift 1.9 inte följts.

Försäkringen skall inte bere

da den försäkrade någon vinst utan endast ersättning för liden skada, även om försäkringsbeloppet är större.

1.11.2 Helvärdeförsäkring

Vid *helvärdeförsäkring* ersätts uppkommen skada i dess helhet intill försäkringsbeloppet med de begränsningar som framgår av villkoren och försäkringshandlingarna i övrigt.

Underförsäkring

Föreligger *underförsäkring* tillämpas bestämmelserna i (1.15.3 Underförsäkring och påföljd).

Är försäkringsbeloppet gemensamt för flera föremål men lägre än föremålets sammanlagda värde tillämpas bestämmelserna som angetts i första stycket.

1.11.3 Förstariskförsäkring

Vid *förstariskförsäkring* ersätts uppkommen skada intill försäkringsbeloppet, dock med tillämpning av de begränsningar som framgår av villkoren och försäkringshandlingarna i övrigt.

1.11.5 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom gäller bestämmelserna i Lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning (SFS 2005:105).

1.11.6 Ersättningsregler i övrigt

Vid utbetalning av skadeersättning avräknas mervärdeskatt för den som är redovisningsskyldig för mervärdeskatt.

Försäkringsgivaren har rätt att istället för att betala kontant ersättning låta återställa skadad egendom eller tillhandahålla annan likvärdig egendom.

Försäkringsgivaren är inte skyldigt att överta skadad egendom men äger rätt att efter värdering överta större eller mindre del därav.

Kommer egendom, för vilken ersättning utgetts, till rätta är denna Försäkringsgivarens egendom och egendomen skall snarast ställas till Försäkringsgivarens förfogande.

Den försäkrade får dock behålla egendomen om han utan dröjsmål återbetalar därför erhållen ersättning.

1.11.7 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser

Ersättning skall betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 1.12 (Skaderegleringsbestämmelser).

Om polisutredning av betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inletts äger Försäkringsgivaren avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts.

Ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffas, skall betalas senast 30 dagar efter det att den försäkrade visat att så skett.

Om myndighets förbud att återuppföra skadad byggnad överklagats och Försäkringsgivaren på grund av detta väntat med att betala ut ersättning skall ersättningen betalas senast 30 dagar efter det att Försäkringsgivaren fått kännedom om att överklagandet inte lett till ändring.

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas skall ersättning betalas senast 30 dagar efter det att Försäkringsgivaren erhållit utredningen eller värderingen.

För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt Rättelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än en procent av basbeloppet.

Utöver ovan angiven ränta har försäkringstagaren inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

1.12 Skaderegleringsbestämmelser

Beträffande åtgärder som åligger försäkrad att vidta vid inträffad skada eller vid skada som befaras kan inträffa, se 10.6 (Rättningsplikt).

1.12.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav mot Försäkringsgivaren skall anmälas så snart som möjligt.

Dessutom skall den försäkrade vid stöld, inbrott, rån eller annat brott snarast göra polisanmälan och insända polisintyg härom till Försäkringsgivaren.

1.12.2 Ersättningskrav och skyldighet att lämna upplysning

Ersättningskrav skall framställas till Försäkringsgivaren snarast efter det att skadan uppkommit och senast sex månader från det den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning. Framställs kravet senare är Försäkringsgivaren fri från ansvar.

Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom, skadad och oskadad, med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Försäkringsgivarens ansvarighet och ersättningens storlek. Kostnader för detta ersätts inte.

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning skall den försäkrade införskaffa dessa och sända in dem till Försäkringsgivaren.

Om den försäkrade uppsåtligt eller genom grov vårdslöshet oriktigt uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning skall ersättningen som regel bortfalla eller begränsas.

1.12.3 Besiktning av skada och anvisningar

Försäkringsgivaren har rätt att låta besiktiga skada samt att utfärda anvisningar för reparation och tillvarata skadad egendom innan sådana åtgärder vidtas. Om Försäkringsgivaren meddelar anvisningar om val av reparatör eller metod för reparation eller sanering är den försäkrade skyldig att följa dessa.

Oavsett om Försäkringsgivaren har anvisat reparatör/leverantör är försäkringstagaren beställare.

Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts är Försäkringsgivarens ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle uppkommit om anvisningarna följts.

1.15 Definitioner – Förklaringar

1.15.1 Objekttyper

Egendom indelas i följande objekttyper och vad som är försäkrat framgår av försäkringsbrevet.

1.15.1.1 Byggnad

Med byggnad avses byggnad och sådan byggnads ägare tillhörig egendom som hör till byggnad enligt Kap 2 § 2 i jordabalken, som lyder:

"Till byggnad hör fast inredning och annat varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna, såsom fast avbalkning, hiss, ledstång,

ledning för vatten, värme, ljus eller annat med kranar, kontakter och annan sådan utrustning, värmepanna, element till värmeledning, kamin, kakelugn, innanfönster, markis, brandredskap, civilförsvarsmateriel och nyckel.

I enlighet med vad som sägs i första stycket hör dessutom i regel till byggnad, såvitt angår

- bostad: badkar och annan sanitetsanläggning, spis, värmeskåp och kylskåp samt maskin för tvätt eller mangling,
- butikslokal: hylla, disk och skyltfönsteranordning,
- samlingslokal: estrad och sittplatsanordning,
- ekonomibyggnad till jordbruk: anordning för utfodring av djur och anläggning för maskinmjölkning,
- fabrikslokal: kylsystem och fläktmaskineri.

Reservdel och dubblett till föremål som avses i första eller andra stycket hör ej till byggnaden."

Till byggnad räknas även

- ledningar och utrustning för datoruppkoppling och kabel-TV för boendes gemensamma bruk
- sopsuganläggning samt oljetank och bränsle inom fastigheten, avsedda för försäkrad byggnads uppvärmning.

1.15.1.4 Värmekulvert

Med värmekulvert avses ett i mark utanför byggnad anlagt ledningssystem - innefattande rörledningar, värmeisolering och skyddshölje - för distribution av värme och varmvatten samt till sådant ledningssystem hörande kulvertkammare med utrustning. Till värmekulvert räknas inte under- eller abonnentcentraler eller därtill hörande utrustning.

1.15.1.5 Maskiner/inventarier

Med maskiner/inventarier avses egendom som inte är hänförlig till annan objekttyp.

Till maskiner/inventarier räknas sålunda bl.a.

- maskiner, inventarier, ledningar, som inte är att hänföra till objekttypen *byggnad*
- förbrukningsartiklar såsom bränsle och smörjmedel
- reservdelar till egna maskiner, verktyg och redskap
- utrustning för butik, kontor, laboratorium eller lagerlokal
- trycksaker så som kataloger och reklamtryck, varuprover
- modeller, press- och stansverktyg, formar och mönster
- emballage av inventariekaraktär
- fast inredning som tillhör hyresgäst
- egendom anskaffad för uthyrning eller leasing
- *datamedia*.

1.15.1.6 Varor

Med varor avses egendom avsedd för försäljning t ex

- råvaror
- produkter i arbete
- hel- eller halvfabrikat
- varor anskaffade för försäljning

- osålda lotter, som ska redovisas
- emballage och annan lös egendom, som är avsedd att ingå i varan eller dess förpackning och att åtfölja varan eller försäljas tillsammans med denna.

1.15.1.7 Ritningar, arkivalier, och programlicenser

Med ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser avses datainformation

- originalritningar och andra originalhandlingar (t ex manuskript, bokföringsböcker, kartotek, korrespondens och exponerad originalfilm) samt tidningars, bildbyråers och fotoateljés arkiv och liknande
- den information som finns på datamedia
- användarlicenser för programvara, varmed förstås användarlicens inkl. kodfunktion (hårdvaru- eller mjukvarulås) innebärande rätt att, enligt användaravtal, använda leverantörs/konstruktörs programvara.

1.15.1.8 Pengar, värdehandlingar och värdebevis

Med pengar, värdehandlingar och värdebevis avses

- pengar och gällande frimärken
- aktier, obligationer, kuponger, inlösta lottsedlar, växlar, checkar, och andra fordringsbevis eller värdebevis t.ex färd- inträdesbiljetter, månads- och årskort, telefonkort samt förköpshäften.

Som värdebevis avses inte bank- eller kreditkort.

1.15.1.9 Kunders egendom

Med kunders egendom avses kunder tillhörig egendom som är i försäkringstagarens vård och som har direkt samband med den försäkrade verksamheten.

1.15.1.10 Arbetstagares egendom

Med arbetstagares egendom avses arbetstagares

- personliga lösegendom, dock inte *pengar och värdehandlingar*
- egendom som, enligt gällande kollektivavtal vid skada skall ersättas av arbetsgivaren.

1.15.2 Fullvärde-, Helvärde- och Förstariskförsäkring

Vilken egendom som är fullvärde-, helvärde- eller förstariskförsäkrad framgår av 1.5 (Försäkrad egendom) respektive försäkringsbrevet.

Helvärdeförsäkring

Vid helvärdeförsäkring ersätts, med beaktande av skadevärderings, och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp. 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser, uppkommen egendomsskada intill försäkringsbeloppet. Föreligger inte full försäkring tillämpas reglerna om underförsäkring såväl vid delskada som totalskada (se 1.15.3).

För att full försäkring skall föreligga vid helvärdeförsäkring skall försäkringsbeloppet för

- *maskiner/inventarier* motsvara egendomens *nyanskaffningsvärde*
- *varor* utgöra sammanlagda värdet av varor som anskaffas för försäljning, yrkesmässigt tillverkats samt sådana som är sålda och färdiga för leverans (se 1.10.3 Skadevärderingsregler).

Förstariskförsäkring

Vid förstariskförsäkring ersätts - med beaktande av skadevärderings- och ersättningsreglerna enligt 1.10 resp. 1.11 samt övriga villkorsbestämmelser - uppkommen skada, inklusive räddnings- och röjningskostnader (se 1.8.1 och 1.8.2) intill försäkringsbeloppet.

Reducering p.g.a. underförsäkring kan förekomma i vissa fall (se 1.15.3). Försäkringsbeloppet är vid förstariskförsäkring ett avtalat belopp som är lägre än egendomens *nyanskaffningsvärde*.

1.15.3 Underförsäkring och påföljd

Underförsäkring föreligger vid

- *helvärdoförsäkring* då försäkringsbeloppet är för lågt i förhållande till *nyanskaffningsvärdet*
- *förstariskförsäkring* i de fall försäkringsbeloppet utgör viss del av egendomens värde (helvärde) och detta värde är för lågt i förhållande till *nyanskaffningsvärdet*. Är helvärdet framtaget enligt av Försäkringsgivaren godkänd värderingsmetod, tillämpas inte påföljdsbestämmelsen.

Påföljd

Föreligger underförsäkring reduceras skadeersättningen proportionellt emot förhållandet mellan angivet försäkringsbelopp och *nyanskaffningsvärdet* respektive det belopp som för ifrågavarande försäkringsform skall upptas som försäkringsbelopp (se 1.15.2 ovan).

Vid räddnings- och röjningskostnader samt restvärdesskydd (se 1.8) görs motsvarande reduktion vid underförsäkring.

1.15.4 Återställande

Återställande innebär för

- *maskiner/inventarier* reparation eller återanskaffande av egendom av samma eller lika ändamålsenligt slag för samma ändamål.

1.15.5 Värdering

Nyanskaffningsvärde

Nyanskaffningsvärde vid viss tidpunkt innebär för

- *maskiner/inventarier* den kostnad som skulle ha uppkommit, om ny egendom av samma eller lika ändamålsenligt slag anskaffats vid denna tidpunkt.

I värdet skall inräknas alla kostnader, t.ex. för in- och urmontering, transport, material och arbete, som fordras för att egendomen skall kunna tas i bruk.

Tekniskt värde

Tekniskt värde vid viss tidpunkt är *nyanskaffningsvärdet* vid tidpunkten med avdrag för ålder, slitage och omodernitet*.

*Med avdrag för omodernitet avses även den värdeminskning som beror t ex på minskad användbarhet, nya produkter och ny teknik.

Ekonomiskt värde

Med ekonomiskt värde avses egendomens marknadsvärde, d.v.s. sannolika priset för egendomen vid en normal försäljning, eller, om marknadsvärdet inte kan fastställas, det värde som med

beaktande av avkastningsförväntningar och andra värdepåverkande faktorer, t. ex ålder, slitage, omodernitet, belägenhet eller användbarhet, sannolikt skulle utgöra marknadsvärdet på egendomen.

1.15.6 Övrigt

Arbetsområde

Med arbetsområde avses det område - samt därtill hörande tillfällig upplagsplats - som försäkrad disponerar vid utförande av entreprenad-, installations-, montage- eller reparationsarbete i samband med *byggnads-* eller *montageverksamhet*. Till arbetsområde räknas inte den försäkrades ordinarie, permanenta arbetsplatser, t ex kontor, verkstäder, förråd, grustag eller stenkross.

Automat

Med automat avses automat för vars funktion krävs pengar, polletter, kontokort eller motsvarande (t ex försäljnings-, musik-, växlings- och spelautomat).

Basbelopp

Med basbelopp avses här prisbasbeloppet d.v.s. det belopp som fastställs enligt Lagen (SFS 2010:110) om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade.

Byggnadsverksamhet

Med byggnadsverksamhet avses husbyggnads- och anläggningsverksamhet, schaktning och andra grundarbeten. Till husbyggnadsverksamhet räknas även installation och montering av fast inredning och annat som är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden - exempelvis hiss och fläktsystem - och som enligt reglerna i Kap 2 § 2 Jordabalken hör till byggnad. Hit räknas dock inte sådan verksamhet som är att hänföra till *montageverksamhet*.

Datavirus

Med datavirus avses att ett program eller ett antal instruktioner kopierar sig själv (smittar) till andra existerande program och filer i avsikt att åstadkomma oönskade effekter.

Datainformation

Med datainformation avses information som lagras på *datamedia*.

Datamedia

Med datamedia avses det fysiska underlaget på vilket *datainformation* registreras eller lagras (databärare).

Dator

Med dator avses här apparat för databehandling, som enligt i förhand fastställt program kan utföra omfattande beräkningar, med tillhörande in-och utenheter t. ex bildskärm, tangentbord, mus, skrivare, CD-läsare, scanners, modem, datavideoprojektor (PC-kanon), digitaliseringsbord, nätverkskablage och nätverksutrustning.

Bärbar dator är en persondator, som är avsedd för mobilt användande, inkluderande bildskärm och tangentbord. Som bärbar dator räknas även handdatorer.

Försäkringsställe

Med försäkringsställe avses den gatuadress eller fastighetsbeteckning som anges i försäkringsbrevet där verksamhet bedrivs.

Försäkringslokal

Med försäkringslokal anses samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som disponeras av försäkringstagaren för den försäkrade verksamheten.

Om försäkringstagaren disponerar hela byggnaden anses hela byggnaden som försäkringslokal.

Förvaringsplats

Med förvaringsplats avses här upplag under bar himmel eller i byggnad.

Godkänd låsenhet

Med godkänd låsenhet avses dörrlås med slutbleck, som uppfyller kraven

- låskista, låscylindrar/tillhållarpaket och slutbleck vilka är certifierade i SS 3522, klass 3 hänglås
- vid utvändig låsning - hänglås, som uppfyller kraven i SSFN 014, klass 4/ Grade 5 och hänglåsbeslag, som uppfyller kraven i SSFN 018, klass 4/ Grade 5.
- vid invändig låsning - hänglås, som uppfyller kraven i SSFN 014, klass 3/ Grade 4 och hänglåsbeslag, som uppfyller kraven i SSFN 018 klass 3/ Grade 4.

Godkänt värdeskåp

Med godkänt värdeskåp avses här värdeförvaringsenhet (enhet för skydd av pengar, värdeföremål och värdehandlingar mot inbrott) som efter provning enligt

- svensk standard, SS 3000
- svensk standard, SS 3150/ INSTA 610
- SIS 704001 och SIS 837501
- LPS 1183 utgåva 3 och 4
- europeisk standard SS - EN 1143-1 och 1143-2

Värdeförvaringsenheten skall vara varaktigt märkt med typ, skyddsvärdepoäng, "Grade", tillverkningsår och tillverkningsnummer.

Inkrypningskydd

Med inkrypningskydd avses skyddsanordning för öppning i omslutningsytor (vägg, golv och tak) som syftar till att försvåra för obehörig att ta sig in genom öppningen, t ex stålgaller.

Installation

Med installation avses system eller anordning med anslutna föremål, t ex värmepanna, cirkulationspump, expansionskärl, värmeväxlare, kyl- eller frysanläggning, antennenläggning, sopsuganläggning, hiss, ledningssystem för kallvatten, varmvatten, värme, avlopp, ventilation, gas, elektricitet eller liknande. Med *installation* avses dock inte dräneringssystem.

Kavitation

Kavitation innebär uppkomst av hålrum, blåsor, i hastigt strömmande vätska, när vätsketrycket lokalt sjunker till ett värde nära vätskans ångtryck vid ifrågakvarande temperatur. De invid

materialytan uppkomna hålrummen kan störta samman under slagverkan, t ex vid propellrar, vattenturbiner, rörförträngningar.

Två huvudtyper av kavitationsangrepp kan särskiljas, nämligen

- kavitationserosion, varvid angreppet är enbart mekaniskt
- kavitationskorrosion, varvid angreppet utgörs av samtidig korrosion och kavitationserosion.

Korrosion

Definieras av Tekniska Nomenklaturcentralen som "angrepp på ett material genom kemisk eller elektrokemisk reaktion med omgivande medium". Kemisk korrosion förekommer i torr miljö, t ex i torra gaser eller i vattenfria organiska vätskor. I närvaro av vatten sker korrosion genom elektrokemiska reaktioner.

Markarbete

Allt sprängningsarbete och i övrigt arbete i mark eller grund, såsom schaktning, pålning, packning eller spontning.

Montageverksamhet

Med montageverksamhet avses montage eller installation av maskiner och annan utrustning för industriell verksamhet som tillförts fastighet som helt eller delvis inrättats för detta ändamål och som enligt reglerna i Kap 2 § 3 jordabalken hör till fastighet. Montage eller installation av maskiner och annan mekanisk eller elektrisk utrustning än sådan som avses i Kap 2 §§ 2-3 jordabalken hänförs också till montageverksamhet.

Stöldbegärlig egendom

Med stöldbegärlig egendom menas egendom ingående i *varor* eller *kunders egendom* som består av

- föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor och ädelstenar
- antikviteter, konstverk och äkta mattor
- ur avsedda att bäras (t.ex. fick- och armbandsur, hängur)
- *dator*, *dataprogram*, data- och TV-spel, elektronisk kommunikations- och navigationsutrustning, audiovisuell utrustning t.ex kameror, projektorer, DVD-, band- och skivspelare, förstärkare, högtalare, radio-, video- och TV- apparater, samt tillbehör till uppräknade föremål, dock inte band och skivor och inte heller film till kameror.
- pälsar och pälsverk samt därför avsedda beredda och oberedda skinn
- tobak, vin och sprit.

Terrorism/ terrorhandling

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår och som framstår att vara utförd i syfte att

- allvarligt skrämna en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd eller
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

Tätskikt

Tätskikt utgörs av tråd- eller kemsvetsad golv- och väggmatta eller keramiska plattor tillsammans med bakomliggande tätskiktsprodukt.

Årsomsättning

Med årsomsättning avses försäljningsvärdet enligt senast avslutade räkenskapsår för såld, levererad vara och/eller utförda tjänster exkl mervärdeskatt. Omfattar senaste räkenskapsår längre eller kortare tid än 12 månader skall omräkning motsvarande 12 försäljningsmånader göras.

1.20 Särskilda bestämmelser

1.20.20 Värde-, kassa- och säkerhetsskåp beloppsgränser m.m.

Om det - under rubriken Försäkrad egendom (i försäkringsbrevet) anges

- att pengar, värdehandlingar och värdebevis i värde-, kassa och säkerhetsskåp med angivet försäkringsbelopp ingår, utöver vad som anges under rubriken Övrigt (i försäkringsbrevet)

och/ eller

- att *stöldbegärlig egendom* i värde-, kassa- och säkerhetsskåp ingår till angivet belopp

gäller försäkringen med följande bestämmelser:

Vid förvaring av pengar, värdehandlingar och värdebevis och/ eller *stöldbegärlig egendom* i värde-, kassa- och säkerhetsskåp gäller försäkringen med de i försäkringsbrevet angivna försäkringsbeloppen för respektive egendom, dock högst med den ersättningsbegränsning (max-belopp) som anges för aktuell skåptyp nedan.

Finns flera skåp gäller ersättningsbegränsningen för respektive skåp. Ersättningsbegränsningen anges i *basbelopp*.

Värdeskåp enligt standard SS 3000

Skyddsvärdespoäng	Basbelopp	Skyddsvärdespoäng	Basbelopp
60-80	1,5	161-200	13
81-120	2,5	201-280	18
121-160	8	281-360	26

Värdeskåp enligt standard SS 3150/Insta 610

Skyddsvärdespoäng	Basbelopp	Skyddsvärdespoäng	Basbelopp
40	4,5	200	26,5
50	5,5	210	27,5
60	6	220	31,5
70	6,5	230	33
80	7,5	240	34,5
90	9	250	37
100	9,5	260	38,5
110	11,5	270	40
120	14,5	280	42,5
130	15,5	290	44
140	16,5	300	45,5
150	17	310	48

160	19	320	49,5
170	21	330	52
180	23	340	53,5
190	25	350	59
-	-	360	60

Värdeskåp enligt standard LPS 1183

Grade	Basbelopp	Grade	Basbelopp
Grade 0	1,5	Grade IV	6,5
Grade I	2	Grade V	10,5
Grade II	2,5	Grade VI	18
Grade III	4,5	Grade VII	34,5

Värdeskåp enligt standard SS-EN 1143-1

Grade	Basbelopp	Grade	Basbelopp
Grade 0	1,5	Grade IV	9
Grade I	2	Grade V	14
Grade II	3	Grade VI	21
Grade III	5,5	Grade VII	41

Värdeskåp enligt standard SS-EN 1143-2

Grade	Basbelopp	Grade	Basbelopp
D-I	1	D-IV	5
D-II	2	D-V	8
D-III	3	D-VI	13

Infärgningskassett - värdeskåp

Vid förvaring i värdeskåp med godtagen värdeinfärgningskassett gäller ersättningsbegränsningen x 1,6. Med infärgningskassett avses här fast installerad värdekassett med sedelinfärgningssystem och som godtagits av Försäkringsgivaren. Kassetten ska vara monterad enligt tillverkarens anvisningar och användas och underhållas på föreskrivet sätt.

Godkänt larm - värdeskåp

Vid förvaring i värdeskåp med godkänt larm gäller dubbel ersättnings begränsning. Med godkänt larm avses här larmanläggning utförd enligt FTR 130, aktuell utgåva, lägst larmklass 2 och med punktskyddad värdeförvaringsenhet. Larmanläggningen skall vara ansluten via övervakad certifierad larmöverföring till certifierad larmcentral för åtgärd.

För kassaskåp enligt SS 3493 och säkerhetsskåp enligt SS 3492 är beloppsgränsen 1 basbelopp.

Rånskydd för egendom i värdeskåp

Försäkringen gäller även för skada genom rån av försäkringstagaren eller dennes arbetstagare, enligt 1.7.4 Rånförsäkring, för inbrottsförsäkrad egendom i värdeskåp enligt följande.

För egendom bestående av

- *pengar, värdehandlingar* och värdebevis samt föremål helt eller delvis av ädel metall, äkta pärlor, ädelstenar och konstverk

är försäkringsbeloppet för rånförsäkringen lika med sammanlagda inbrottsförsäkringsbeloppet för egendom i värdeskåp, dock högst

- 100 basbelopp inom *försäkringslokal* på angivet försäkringsställe
- 10 basbelopp utanför angivet försäkringsställe vid tjänsteutövning.

För övrig egendom gäller rånförsäkringen

- inom *försäkringslokal* på angivet *försäkringsställe*
- utanför angivet försäkringsställe vid tjänsteutövning intill angivna försäkringsbelopp, dock högst till ersättningsbegränsningen för aktuellt skåp.

2 AVBROTTSFÖRSÄKRING INKLUSIVE EXTRAKOSTNADER

2.1.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren såsom innehavare av försäkrad rörelse.

2.1.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller under *ansvarstiden* för avbrott till följd av under försäkringstiden inträffad egendomsskada eller händelse enligt 2.1.7.1. *Ansvarstiden* anges i försäkringsbrevet och räknas från den tidpunkt egendomsskada eller annan händelse enligt 2.1.7.1 -2.1.7.4 inträffat.

Med avbrottsid avses den tidsperiod under vilken skada enligt 2.1.7.1 påverkar rörelsens resultat.

2.1.4 Försäkrat intresse

Försäkringen avser sådan skada som består i bortfall av *täckningsbidrag* i den försäkrade rörelsen och skäliga extrakostnader för åtgärder i syfte att upprätthålla den försäkrade rörelsen i den omfattning den skulle haft om skada inte inträffat.

Undantag

Försäkringen gäller inte för

- sådant bortfall av *täckningsbidrag* som beror på
  - att den försäkrade inte utan dröjsmål vidtar erforderliga åtgärder - även av provisorisk art - för att återuppta eller upprätthålla drift av den försäkrade rörelsen
  - förlängd avbrottsid på grund av den försäkrades ekonomiska förhållanden, t ex bristande försäkringsskydd och kapitalbrist
  - bortfall av *täckningsbidrag* som orsakats av att en del av *ansvarstiden* utnyttjats för förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess återställande till samma skick som före skadan. Detta gäller även sådan förändring som är en följd av myndighets åtgärd.
- egendomsskada eller värdeminskning
- vite genom utebliven eller försenad leverans eller liknande.

2.1.5 Försäkringsbelopp/Högsta ersättning

2.1.5.1 Försäkringsbelopp

Ersättningen beräknad enligt 2.1.10 är vid varje skadetillfälle begränsad till högst den i försäkringsbrevet angivna *årsomsättningen* vid 12 månaders *ansvarstid*. Avtal kan träffas om annan *ansvarstid* som då framgår av försäkringsbrevet. Vid val av annan *ansvarstid* är *årsomsättningen* omräknad proportionellt till den valda tiden, den högsta ersättningen.

Begränsning

Om försäkringstagaren inte lämnat riktiga uppgifter om *årsomsättning* och *materialkostnad* gäller att ersättningen kan reduceras enligt reglerna om underförsäkring, se 2.1.11.1.

Årsomsättning

Med *årsomsättning* avses försäljningsvärdet enligt senast avslutade räkenskapsår för såld, levererad vara och/eller utförda tjänster exklusive mervärdesskatt. Omfattar senaste räkenskapsår längre eller kortare tid än 12 månader skall omräkning motsvarande 12 försäljningsmånader göras.

2.1.5.2 Högsta ersättning vid vissa skadehändelser

Försäkringsgivarens ersättningsskyldighet är begränsad vid ras, jordskalv och vulkanutbrott enligt 1.7.1.9 - 1.7.1.10 översvämning, snösmältning, stigande hav, sjö eller vattendrag samt vid skadegörelse utan samband med inbrott enligt 1.7.3.2 (se Kap 1).

2.1.6 Självrisk och karens

2.1.6.1 Självrisk

Vid varje skadetillfälle dras från det sammanlagda skadebeloppet, beräknat enligt 2.1.10 (Skadevärderingsregler) och 2.1.8 (Räddnings- och Extrakostnader) ett belopp som utgör den försäkrades självrisk. De självrisker som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

Självrisken är 0,2 basbelopp vid avbrottskada till följd av ersättningsbar egendomsskada. Avtal kan träffas om annan självrisk som då anges i försäkringsbrevet. Vid samtidig egendoms- och avbrottskada tillämpas endast en självrisk, den högsta.

För villkorspunkterna 2.1.7.2 – 2.1.7.4 gäller försäkringen utan självrisk.

2.1.6.2 Karens

Utöver självrisk gäller försäkringen dessutom med *karens* vid varje skadetillfälle. Avdrag skall även göras för på *karenstiden* uppkomna räddnings- och extrakostnader.

Karenstiden är 24 timmar. Avtal kan träffas om annan karenstid som då anges i försäkringsbrevet.

2.1.7 Försäkrade skadehändelser

Försäkringen gäller för avbrott som uppstått i den försäkrade rörelsen genom

2.1.7.1 Egendomsskada

- att egendomen skadats i *försäkringslokal* eller på *förvaringsplats*, som Försäkringstagaren disponerar för den försäkrade rörelsen på i försäkringsbrevet angivet försäkringsställe, genom sådan egendomsskada som är ersättningsbar enligt Kap 1 Egendomsförsäkring - under förutsättning att avbrott till följd av sådan skadehändelse ingår i avbrottsförsäkringen och anges i försäkringsbrevet.

Om försäkringen tecknats att omfatta brand-, vattenskade- och inbrotts- avbrott gäller avbrottsförsäkringen även för avbrott till följd av skada enligt 1.7.4 - 1.7.6. Om försäkringen tecknats att gälla med kyl- och frys-försäkring så gäller försäkringen även för avbrott till följd av ersättningsbar kyl- och frysskada.

Arbetsområde eller andra platser, som inte anges med fastighetsbeteckning/gatuadress i försäkringsbrevet räknas inte som försäkringsställe.

2.1.7.2 El-, gas-, vatten- eller värmeavbrott

- oförutsett avbrott i tillförsel av el, gas, vatten eller värme från inkommande servisledning till den försäkrade verksamheten på grund av att sådan egendomsskada som är ersättningsbar enligt Kap 1 Egendomsförsäkring. Detta under förutsättning att avbrott till följd av sådan skadehändelse, dels ingår i avbrottsförsäkringen och dels inträffat i landbaserad egendom tillhörande leverantören.

Ersättningen vid varje skadetillfälle är, om inte annat avtalats, begränsad till högst 1 MSEK.

2.1.7.3 Avspärning

- att tillgängligheten till rörelsen förhindrats på grund av att Räddningstjänsten eller Polismyndighet inom ramen för myndighetsutövning och till följd av ett hastigt uppkommet behov avspärrar området på grund av att omedelbar fara föreligger i omgivningen. Ersättning lämnas dock inte för sådan myndighets andra avspärningar som sker inom ramen för planlagda skyddsåtgärder och som försäkringstagaren fått kännedom om under planläggningen för avspärningen.

Ersättningen vid varje skadetillfälle är, om inte annat avtalats, begränsad till högst 1 MSEK.

2.1.7.4 Skada hos kund eller leverantör

- att leverans enligt leveranskontrakt* inte kunnat fullföljas beroende på att ersättningsbar skada enligt Egendomsförsäkring Kap 1. Detta under förutsättning att avbrott till följd av sådan skadehändelse ingår i avbrottsförsäkringen och inträffat inom Norden hos försäkringstagarens kund eller leverantör med vilken försäkringstagaren har gällande leveranskontrakt.

Ersättningen vid varje skadetillfälle är, om inte annat avtalats, begränsad till högst 1 MSEK, dock lämnas i intet fall ersättning för längre tid än den för leveranskontraktet gällande återstående kontraktstiden. Om annat belopp har avtalats så framgår detta av försäkringsbrevet och gäller endast intill det angivna ersättningsbeloppet.

*Med leveranskontrakt menas skriftligt avtal om köp eller försäljning av vara eller tjänst som innehåller uppgifter om pris, mängd, tid, varaktighet mm.

Undantag för skadehändelser 2.1.7 enligt ovan

Allmänna undantag enligt 1.7.0 i Kap 1 gäller även för avbrottsförsäkringens skadehändelser, dock vad avser leverantörsgaranti, endast till den del avbrottet omfattas av leverantörsgarantin.

2.1.7.5 Skada på annan plats

Försäkringen gäller för avbrott som uppstått i den försäkrade rörelsen genom egendomsskada som ersätts i enlighet med 1.3.2.1. Högsta ersättning gemensamt för egendoms- och avbrottskadan är 10 basbelopp

2.1.8 Räddnings- och extrakostnader

Vid skada som omfattas av avbrottsförsäkringen enligt 2.1.7.1 lämnas även ersättning för

- utgift (räddningskostnad) för sådan åtgärd som försäkrad är skyldig att omedelbart vidta enligt 10.6 (Räddningsplikt) för att försöka begränsa skada som redan inträffat eller

avvärja skada som kan befaras inträffa. Sådana utgifter skall avse lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade rörelsens drift och efter förmåga söka bereda sådana arbetstagare, som genom skadan blivit arbetslösa, annan produktiv sysselsättning än den ordinarie arbetsuppgiften

- skäliga forcerings- och extrakostnader för åtgärder i syfte att upprätthålla den försäkrade verksamheten i den omfattning den skulle ha haft om skada inte inträffat, utöver räddningskostnader enligt ovan

Medför räddnings- eller extrakostnad nytta endast under *karenstiden* ersätts den inte. Medför räddnings- eller extrakostnad nytta även efter *ansvarstidens* slut ersätts den med ett belopp, som kan anses falla på *ansvarstiden*.

Mer omfattande räddningsåtgärder och andra åtgärder som medför kostnader skall alltid vidtas i samråd med Försäkringsgivaren.

2.1.9 Säkerhetsföreskrifter

Utöver i 1.9 (i Kap 1) angivna säkerhetsföreskrifter gäller även annan i försäkringsbrevet angiven säkerhetsföreskrift. Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift (minskning eller bortfall av ersättning), framgår under 1.9. Säkerhetsföreskrifter eller under respektive säkerhetsföreskrift.

2.1.10 Skadevärderingsregler

Skada regleras efter *ansvarstidens* slut. Skadebeloppet utgörs av förlust beräknad enligt 2.1.10.2 (förlustens storlek) med tillägg av Räddnings- och Extrakostnader (se 2.1.8).

2.1.10.1 Beräkning av täckningsbidrag

Täckningsbidrag under jämförelseperiod

Täckningsbidraget beräknas under en jämförelseperiod, som är av samma längd som *ansvarstiden*, dock högst 12 månader. Jämförelseperioden börjar 12 månader före den dag egendomsskadan eller annan i punkt 2.1.7.1 angiven händelse inträffat. Överstiger *ansvarstiden* 12 månader skall det beräknade täckningsbidraget under jämförelseperioden ökas med hänsyn till den förlängda *ansvarstiden*.

Förväntat täckningsbidrag

Råder under *ansvarstiden* andra förhållanden än under jämförelseperioden och sammanhänger dessa förhållanden inte med skadan, skall det för jämförelseperioden beräknade beloppet justeras, d.v.s. ökas eller minskas beroende på de ändrade förhållandena. Det justerade beloppet skall anses utgöra det täckningsbidrag som rörelsen skulle ha gett under *ansvarstiden*, om skadan inte inträffat.

Faktiskt täckningsbidrag

Faktiskt täckningsbidrag utgörs av rörelsens *täckningsbidrag* under *ansvarstiden* ökat med

- rörliga kostnader enligt 2.1.15.1 (Definition av täckningsbidrag) till den del de överstiger vad som proportionellt svarar mot rörelsens minskade omsättning, såvida inte försäkringstagaren kan visa att de medfört minskning av förlusten
- ett belopp som svarar mot sådant bortfall av täckningsbidrag som orsakats av att en del av *ansvarstiden* - utöver den tid som skulle ha erfordrats för att återställa den skadade

egendomen i samma skick som före skadan - blivit använd för förbättring, utvidgning eller annan förändring, inbegripet sådan som är en följd av myndighets beslut.

2.1.10.2 Förlustens storlek

Förlusten utgörs av det förväntade täckningsbidraget beräknat enligt ovan minskat med

- det faktiska täckningsbidrag (se ovan) som rörelsen gett under *ansvarstiden*
- sådana i det förväntade täckningsbidraget (se ovan) ingående kostnader som under *ansvarstiden* kunnat inbesparas eller användas för annat ändamål. Exempel på sådana kostnader är inbesparad lön till permitterad personal, hyra, teknisk avskrivning på maskinpark och byggnader, räntekostnad för ej utnyttjat kapital m.m.
- det täckningsbidrag som innefattas i ersättning för egendomsskadan, t ex i ersättning för *varor* och eget reparationsarbete
- den ränteavkastning som försäkringstagaren under *ansvarstiden* erhållit på ersättning för egendomsskadan
- sådan ökning av täckningsbidrag som till följd av skadan under *ansvarstiden* uppstått i annan rörelse, som försäkringstagaren själv, eller annan för hans räkning driver
- sådan högre ränteavkastning , som uppstått på grund av att ersättning för avbrottskadorna betalats ut i förskott, än vad som skulle ha varit fallet om skada inte inträffat.

Vid utbetalning av ersättning efter *ansvarstiden* slut ersätts skälig ränteförlust/räntekostnad som uppkommit på grund av detta. Vid beräkningen tillämpas högst Riksbankens referensränta plus 2 procentenheter.

2.1.11 Ersättningsregler

Försäkringen skall inte bereda den försäkrade någon vinst utöver den som ingår i täckningsbidraget enligt ovan, utan endast ersättning för genom avbrottet uppkommet bortfall av täckningsbidrag eller uppkommen kostnad enligt 2.1.8.

2.1.11.1 Underförsäkring och påföljd

Underförsäkring

Underförsäkring föreligger när verklig *årsomsättning* och/eller *materialkostnad* som försäkringstagaren borde ha lämnat uppgift om inför nytt eller förnyat försäkringsavtal, överstiger den i försäkringsbrevet angivna *årsomsättningen* respektive *materialkostnaden*.

Påföljd

Föreligger underförsäkring reduceras skadeersättningen proportionellt mot förhållandet mellan erlagd premie för angiven *årsomsättning* respektive *materialkostnad* och den premie som borde ha erlagts för den verkliga *årsomsättningen* respektive *materialkostnaden* enligt ovan.

Vid räddnings- och extrakostnader (se 2.1.8) görs motsvarande reducering vid *underförsäkring*.

2.1.11.2 Tidpunkt för betalning av ersättning samt räntebestämmelser

Ersättning skall betalas senast en månad efter det att den försäkrade fullgjort vad som åligger honom enligt 2.1.12 nedan.

Om polisutredning av betydelse för den försäkrades rätt till ersättning inlett äger Försäkringsgivaren rätt att avvakta med betalning av ersättning till dess utredningen slutförts

Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas skall ersättning betalas senast en månad efter det att Försäkringsgivaren erhållit utredningen eller värderingen. För den tid som utbetalningen fördröjts genom detta betalas ränta enligt Riksbankens referensränta.

Betalas ersättning senare än vad som sagts ovan betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. Ränta betalas dock inte om den är mindre än en procent av basbeloppet.

Utöver ovan angiven ränta har försäkringstagaren inte rätt till ersättning för skada eller förlust vid dröjsmål med utbetalning av skadeersättning.

2.1.12 Skadereglerings bestämmelser

2.1.12.1 Anmälan om skada

Skada eller händelse enligt 2.1.7.1- 2.1.7.4 som medför avbrottsskada skall anmälas så snart som möjligt.

2.1.12.2 Anspråk på ersättning

Med avvikelse från preskriptionsregeln enligt punkt 10.13 första stycket i Allmänna avtalsbestämmelser, gäller följande regel vid framställan av ersättningsanspråk.

Avbrottsskada regleras efter *ansvarstidens* slut. Försäkringstagaren skall senast tre månader efter *ansvarstidens* slut till Försäkringsgivaren överlämna skriftligt ersättningskrav, upprättat i överensstämmelse med de för försäkringen gällande villkoren.

Försäkringstagaren är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds, tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma Försäkringsgivarens ansvarighet och ersättnings storlek. Kostnader för detta ersätts inte.

Om den försäkrade genom grov vårdslöshet oriktigt uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning skall ersättningen som regel bortfalla eller begränsas.

2.1.15 Definitioner - Förklaringar

2.1.15.1 Definition av täckningsbidrag

Med täckningsbidrag i avbrottsförsäkring förstås försäljningsvärdet för såld, levererad vara eller utförda tjänster - exklusive mervärdeskatt - minskat med nedanstående kostnader för försäljning, tillverkning och drift bestående av

- lämnade rabatter, bonus och provisioner till annan än fast anställd
- frakter, transport- och sjöförsäkringspremier, samt tullavgifter
- emballage
- licenser och royalties i den mån de inte är garanterade
- förbrukning av direkt och indirekt material, d.v.s. huvudsakligen råmaterial, förbrukningsartiklar och handelsvaror
- reparation och underhåll av maskiner, verktyg och övriga driftsinventarier
- energi-, vatten- och avloppsavgifter i den mån de inte utgör kontrakterade minimiavgifter
- tillverkningskatter.

I täckningsbidraget inräknas här löner till alla arbetare samt av dessa löner beroende avgifter enligt lag eller avtal.

Anvisning till definitionen

Kostnad för direkt och indirekt material skall så nära som möjligt beräknas efter marknadspriset under den tid som materialförbrukningen avser.

Vissa avdragsposter i definitionen hänför sig till rörelsens tillverkningsvolym. Denna överensstämmer i regel inte med försäljningsvolymen var-för tillverkningskostnaderna måste korrigeras med värdet av förändrad volym av egentillverkat hel- och halvfabrikatlager. Denna korrigering sker med förändringen av lagrets inventerade värde mellan räkenskapsårets början och slut. Detta förutsätter att inventeringsprinciperna är oförändrade under året samt att all inverkan genom förändring av dolda reserver elimineras. Förändringen av det inventerade värdet skall omräknas med hänsyn till marknadspris under perioden för direkt och indirekt material.

Om lagret ökat måste tillverkningskostnaderna reduceras för att överensstämja med försäljningsvolymen. Om lagret minskat måste tillverkningskostnaderna ökas.

Vid justering på grund av lagerförändring skall in- och utgående lager av hel- och halvfabrikat tas upp till summan av däri nedlagda tillverknings- och driftskostnader enligt definitionen.

2.1.15.2 Övrigt

Ansvarstid

Med ansvarstid avses den längsta tid under vilken ersättning kan lämnas räknat från den dag skada eller händelse enligt 2.1.7.1- 2.1.7.4 inträffat.

Arbetsområde

Med arbetsområde avses det område - samt därtill hörande tillfällig upplagsplats - som försäkrad disponerar vid utförande av entreprenad-, installations-, montage- eller reparationsarbete i samband med *byggnads-* eller *montageverksamhet*. Till arbetsområde räknas inte den försäkrades ordinarie, permanenta arbetsplatser, t ex kontor, verkstäder, förråd, grustag eller stenkross.

Basbelopp

Med basbelopp avses här basbeloppet, d.v.s. det belopp som fastställs enligt lagen (SSF 2010:110) om allmän försäkring och som gällde för januari månad det år skadan inträffade.

Karens och karenstid

Med karenns avses att försäkringen inte lämnar ersättning för bortfall av täckningsbidrag under viss tid (karenstiden). Karenstiden räknas från den tidpunkt egendomsskadan eller annan händelse som omfattas av avbrottsförsäkringen enligt 2.1.7.1- 2.1.7.4 inträffat.

Materialkostnad

Med materialkostnad avses förbrukat material, råvaror, handelsvaror, köpta tjänster samt emballage och transporter som redovisas tillsammans med material/varukostnader i kontoklass 4 enligt EU:s eller svensk standard. Materialkostnad som motsvarar samma period som angiven *årsomsättning* skall uppges.

Nystartad rörelse som saknar historiska uppgifter skall uppge den materialkostnad som med hänsyn till budget och faktiska omständigheter kan förväntas kommande 12 månader.

Årsomsättning

Med årsomsättning avses försäljningsvärdet enligt senast avslutade räkenskapsår, för såld, levererad vara och/eller utförda tjänster exklusive mervärdeskatt. Omfattar senaste räkenskapsår längre eller kortare tid än 12 månader skall omräkning motsvarande 12 försäljningsmånader göras.

Nystartad rörelse, som saknar historisk omsättning, skall uppge den omsättning som med hänsyn till budget och faktiska omständigheter kan förväntas för kommande 12 månader.

3 ANSVARSFÖRSÄKRING

3.1 Försäkrade personer och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för försäkringstagaren och andra försäkrade som anges i försäkringsbrevet, ifråga om angiven verksamhet som anges där, samt för arbetstagare till dessa för skada som arbetstagaren orsakar i tjänsten inom försäkrad verksamhet.

3.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för ersättningsbar skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

Vid *serieskada** gäller försäkringen även för efterföljande skador i serien om första skadan i serien inträffar under den tid försäkringen är i kraft. Denna utvidgning gäller dock endast skador som inträffar inom sex år från den första skadan i serien.

* Med *serieskada* avses flera skador av samma typ som orsakas av liknande fel, defekter eller säkerhetsbrister hos en eller flera produkter.

3.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar inom det geografiska område som anges i försäkringsbrevet.

Vid försäljnings- och inköpsresor samt vid deltagande i konferenser och mässor gäller dock försäkringen för skada som inträffar i hela världen.

3.5 Försäkringsbelopp

Försäkringsgivarens åtagande att betala skadestånd, utrednings-*, förhandlings-*, rättegångs-, skiljemanna- och räddningskostnader är vid varje skada begränsat till i detta kapitel nedan angivna belopp.

* Här avses enbart utrednings- och förhandlingskostnader för arbete som utförs av annan än Försäkringsgivarens personal.

Ersättningen är vid *serieskada* begränsad till ett försäkringsbelopp, nämligen det för en skada angivna försäkringsbeloppet som gäller då den första skadan inträffade.

3.5.1 Person- och sakskada

Försäkringsbeloppet anges i försäkringsbrevet och gäller sammanlagt för person- och sakskada.

För samtliga skador som inträffar under försäkringstiden är ersättningen begränsad till maximalt 20 MSEK om inget annat anges i försäkringsbrevet.

3.5.3 Egendom som bearbetas, installeras monteras m.m.

För denna försäkring gäller - om inte annat framgår av försäkringsbrevet - att vid skada på egendom som försäkrad, eller för hans räkning annan person, åtagit sig att installera, montera, demontera, bearbeta, reparera, kontrollera, besiktiga, tillse eller försälja begränsas ersättningen till 2 MSEK per skada.

Låsbyte i samband med nyckelförlust

Med inskränkning av Försäkringsgivarens åtagande enligt föregående stycke och 3.3 (Var försäkringen gäller) lämnas försäkringsskydd för skäligen kostnad att ändra, eller om så erfordras, att byta ut lås i fastighet inom Sverige vid skada till följd av förkomna nycklar. Ersättningen är begränsad till sammanlagt två basbelopp per skada, oavsett antalet fastigheter som berörs av nyckelförlusten, om inte annat framgår av försäkringsbrevet.

Detta gäller under förutsättning att den försäkrade enligt gällande rätt är skyldig att svara för sådan kostnad. Polisanmälan skall ske och kopia skall på begäran insändas till Försäkringsgivaren.

Försäkringsskydd lämnas dock inte om nycklarna varit märkta med namn och/eller adress, lämnats kvar i dörr eller om nycklarna stulits ur fordon.

3.5.4 Egendom under lyft eller transport

Vid skada på egendom som försäkrad, eller för hans räkning annan person, lyfter eller transporterar och som inte är undantagen enligt 3.7.10.10, begränsas ersättningen till 200 000 kronor per skada, om inte annat framgår av försäkringsbrevet. För samtliga sådana skador som inträffar under försäkringsperioden lämnas ersättning med högst 2 MSEK

3.5.5 Dataregisteransvar

Vid ekonomisk och ideell skadeståndsskyldighet för dataregisteransvarig enligt PUL begränsas ersättningen till 2 MSEK per skada.

3.5.7 Avfallshantering

Vid skada genom återvinning, sortering, mottagning, omlastning, mellanlagring, deponering, uppläggning, destruktion, förbränning eller annan behandling av avfall är ersättningen begränsad till 5 MSEK per skada och år.

3.6 Självrisk

Den försäkrade skall vid varje skada erlægga en självrisk om 0,2 basbelopp som avräknas mot sammanlagda ersättningsbara kostnader och ersättningsbart skadestånd. Om avtal träffats om annan självrisk anges detta i försäkringsbrevet.

Särskilda självrisker

Självrisken är dock alltid lägst

- 10 % av skadebeloppet vid sakskada orsakad av sprängning, dock lägst 0,5 och högst 2 basbelopp
- 30 % av skadebeloppet vid sakskada som uppkommit i samband med svetsning, skärning, lödning, takläggning, bearbetning med

- snabbgående verktyg och annat arbete som medför uppvärmning eller gnistbildning, dock lägst 1 och högst 10 basbelopp
- 1 basbelopp vid skada som inträffar i USA eller Kanada
- 1 basbelopp vid skada på hyrd lokal

Vid *serieskada* har den försäkrade att svara endast för en självrisk och då den som gäller vid den tidpunkt då första skadan i serien inträffar och då försäkringen är i kraft

Självriskbelopp som uttrycks i basbelopp avrundas nedåt till närmaste 100-tal kronor.

3.7 Försäkringens omfattning

3.7.1 Försäkringsgivarens åtagande

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler och enligt allmänna leveransbestämmelser utgivna av branschorganisation inom den försäkrades verksamhetsområde, om dessa avtalats, men gäller inte för ersättningsskyldighet enligt åtagande härutöver.

Framställs mot försäkrad krav på skadestånd som kan omfattas av försäkringen och som överstiger tillämplig självrisk åtar sig Försäkringsgivaren gentemot den försäkrade att

- utreda om skadeståndsskyldighet föreligger
- förhandla med den som kräver skadestånd
- föra försäkrads talan vid rättegång eller skiljemannaförfarande och därvid betala de rättegångs- eller skiljemannakostnader som försäkrad åsamkas eller åläggs att betala och som inte kan utfås av motpart eller annan
- betala det skadestånd som överstiger tillämplig självrisk och som den försäkrade är skyldig att utge.

Försäkringen omfattar kostnader för skäligen räddningsåtgärder för att begränsa omedelbart förestående eller inträffad skada som kan omfattas av försäkringen under förutsättning att det inte skäligen hade kunnat begäras att den försäkrade tidigare skulle ha vidtagit åtgärder för att förhindra skadan.

3.7.2 Person- och sakskada

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för person- och sakskada. Om försäkringen inte omfattar viss skada på egendom eller viss personskada omfattar försäkringen inte heller förmögenhetsskada till följd av den undantagna skadan.

Försäkringen omfattar inte ren förmögenhetsskada (se dock 3.7.4), med vilket förstås ekonomisk skada som uppkommit utan samband med att någon lider person- eller sakskada.

3.7.4 Ekonomisk och ideell skada vid dataregisteransvar

Försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet för ekonomisk och ideell skada som den försäkrade i egenskap av registeransvarig kan åläggas enligt 48 § Personuppgiftslagen (PUL).

3.7.10 Undantag

3.7.10.1 Uppsåt, grov vårdslöshet och risktagande

Försäkringen gäller inte för skada som till någon del orsakats med uppsåt av den försäkrades företagsledning eller arbetsledning.

Försäkringen gäller inte heller för skada som uppkommer under sådana omständigheter, att det för den försäkrades företagsledning eller arbetsledning borde ha stått klart att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa och som de skäligen hade kunnat förhindra.

3.7.10.2 Produktsäkerhet

Försäkringen gäller inte för skada som orsakas av fel eller brist i levererad produkt, felaktig eller bristfällig information om produkten eller felaktig åtgärd beträffande produkten, om företagsledning eller arbetsledning

- kände till felet eller bristen vid leveransen eller när produkten därefter åtgärdades eller
- skulle ha upptäckt felet eller bristen om undersökningar, provningar eller analyser utförts enligt de normer och principer som allmänt tillämpas inom branschen eller
- åsidosatt lag eller myndighets föreskrift rörande produktsäkerhet.

3.7.10.3 Ansvar för byggherre och entreprenör

Försäkringen gäller inte för sakskada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av byggherre eller entreprenör enligt miljöbalken eller andra grannelagsrättsliga regler eller motsvarande kontraktsrättsliga bestämmelser vid byggnads-, anläggnings- och installationsarbeten.

Med byggherre avses ägare eller brukare av fastighet för vars räkning entreprenad utförs.

Utan inskränkning av 3.7.10.6 tillämpas dock inte undantaget vid skada som den försäkrade är skadeståndsskyldig för i egenskap av byggherre i samband med reparations- eller underhållsarbeten.

3.7.10.4 Fastighetsansvar

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade kan bli ansvarig för i egenskap av ägare av fastighet eller innehavare av tomträtt.

Undantaget tillämpas dock inte om försäkringen är avsedd att gälla för den försäkrade i dennes egenskap av ägare, brukare eller tomträttshavare av försäkrad fastighet som anges i försäkringsbrevet.

3.7.10.5 Atomskada

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning har samband med atomkärnprocess.

3.7.10.6 Miljöskada

Försäkringen gäller inte för miljöskada. Med miljöskada avses skada som verksamhet på en fastighet har orsakat i sin omgivning genom

- förorening av vattenområde
- förorening av grundvatten
- ändring av grundvattennivån
- luftförorening
- markförorening
- buller
- skakning, eller annan liknande störning
- lössprängda föremål
- grävning, schaktning, spontning, pålning, eller liknande arbete.

Detta undantag tillämpas inte vid skada som orsakats av levererad produkt.

Vid miljöskada utanför USA och Kanada skall detta undantag inte heller tillämpas om skadan är en direkt och oundviklig följd av en plötslig, oförutsebar och identifierbar händelse.

3.7.10.8 Trafikansvar

Försäkringen gäller inte för skada som den försäkrade - eller någon för vilken han svarar - är ansvarig för i egenskap av ägare, brukare eller förare av

- motordrivet fordon till den del skadan omfattas av trafikskadelagen eller hade omfattats av trafikförsäkring, om sådan hade tecknats med sedvanliga försäkringsbelopp och villkor som tillhandahålls i det land
- där skadan inträffat eller i det land där fordonet är registrerat. För skada som inträffar med tillfälligt hyrt motordrivet fordon, d.v.s. fordon som vare sig ägs eller leasas av den försäkrade, gäller försäkringen dock till den del skadan inte kan betalas av trafikförsäkring eller annan försäkring
- motordrivet fordon när det används för tävling, träning, övningskörning, uppvisning eller liknande ändamål inom inhägnat tävlingsområde.
- skepp och båtar såvitt gäller sakskada till följd av kollision med fasta eller flytande föremål, kassuner, pontoner, pontonkranar, mudderverk eller bogserande föremål.

Försäkringen gäller inte heller för skada orsakad av

- luftfartyg, flygplansprodukter, svävare eller hydrokopter » flygledning.

3.7.10.10 Skada på egendom som hyrs, transporteras m.m.

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning

- hyr, leasar, lånar eller nyttjar
- på grund av särskilt åtagande därom transporterar, lyfter eller förvarar
- uppför eller nedmonterar såvitt gäller byggnader eller broar.

Vid skada på lokal eller byggnad som försäkringstagaren hyr för sin verksamhet, under en sammanhängande tid av minst 60 dagar, tillämpas inte undantaget vid skadehändelse som normalt ersätts genom brand- och vattenskadeförsäkring.

3.7.10.11 Egen egendom

Försäkringen gäller inte för skada på försäkrads egen egendom.

Skada som de försäkrade orsakar varandra ersätts inte, om inte detta särskilt framgår av försäkringsbrevet.

3.7.10.12 Skada på levererad egendom

Försäkringen gäller inte för skada på egendom som den försäkrade eller annan för hans räkning åtagit sig att uppföra, sälja eller leverera oavsett när skadan inträffar. Försäkringen gäller inte heller för kostnad för hantering eller åtgärd som den försäkrade nedlagt på den levererade egendomen.

Undantaget avser inte skada på tidigare levererad egendom om skadan inträffar till följd av att den försäkrade

- fullgör avtal som inte har samband med det ursprungliga leveransavtalet
- utför underhålls- eller servicearbete efter garantitidens utgång.

3.7.10.13 Arbetsskador

Försäkringen gäller inte för arbetsskador som helt eller delvis kan ersättas genom arbetsskadeförsäkring, socialförsäkring, annan gällande försäkring eller ersättningsform. Dock gäller försäkringen om regress kan utövas.

3.7.10.14 Utebliven effekt

Försäkringen gäller inte för skada genom att levererad kemisk produkt inte förhindrat, avbrutit, främjat eller i övrigt påverkat sådant beräkneligt händelseförlopp eller sådan beräknelig utveckling eller sjukdom som pågår eller skulle ha uppkommit om produkten inte använts.

3.7.10.15 Utfästelse och garanti

Försäkringen gäller inte för skadeståndsskyldighet som grundas på garanti eller utfästelse om kvalitet, resultat eller ansvar om skadeståndsskyldigheten inte hade förelegat utan garantin eller utfästelsen. Försäkringen gäller dock för ansvar enligt allmänna leveransbestämmelser utgivna av branschorganisation inom försäkrads verksamhetsområde.

3.7.10.16 Ingrepps- och byteskostnader

Om egendom skadas, och skadan inte ersätts av denna försäkring, ersätts inte heller kostnader för åtgärder föranledda av att egendomen måste undersökas, repareras eller bytas ut och att ingrepp därvid måste ske i oskadad egendom.

Dock ersätts hälften av kostnaderna för ingrepp i oskadad egendom som är gemensamma för att undersöka, reparera eller byta ut såväl undantagen som ersättningsbar egendom.

Vad som anges i första och andra styckena beträffande ersättning för ingrepp gäller även för demontering, flyttning eller annan åtkomståtgärd.

3.7.10.17 Återtagande, reparation och räddningskostnad för levererad egendom m. m.

Försäkringen gäller inte för kostnader i samband med reklamation, återtagande, reparation, återställande, utbyte, borttagande eller indragning av levererad egendom.

Försäkringen gäller inte heller för räddningskostnader eller andra kostnader till följd av att levererad egendom befaras förorsaka skada.

3.7.10.19 Serieskada

Försäkringen gäller inte för *serieskada* om första skadan i serien inträffat före försäkringstiden.

3.7.10.20 Rådgivande verksamhet

Försäkringen gäller inte för skada uppkommen till följd av fel eller brist i utredningar, besiktningar, beskrivningar, beräkningar, ritningar, råd eller anvisningar som lämnats i yrkesmässigt rådgivande verksamhet.

3.7.10.21 Böter, viten och straffskadestånd (punitiv damages)

Försäkringen gäller inte för böter och viten eller för straffskadestånd eller annan liknande ersättning med karaktär av straffskadestånd.

3.7.10.23 Asbest m.m.

Försäkringen gäller inte för skador som direkt eller indirekt orsakats av eller har samband med asbest, formaldehyd, PCB (Polyklorerade bifenylter), EMF (Elektromagnetiska fält) eller tobak.

3.7.10.24 Krig eller upplopp

Försäkringen gäller inte för skada vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av eller står i samband med krig, krigsliknande händelse, inbördeskrig, revolution, uppror eller upplopp.

3.7.10.27 Läkemedel

Försäkringen gäller inte för skada orsakad av

- preventivmedel
- diethylstilboesterol (DES)

- oxychinolin
- vacciner
- kemiska abortframkallande preparat
- silikonbaserade implantat.

3.7.10.28 HIV/AIDS

Försäkringen gäller inte för skada som orsakats av HIV eller därav föranledda sjukdomar, t ex AIDS.

3.7.10.29 Terrorism

Försäkringen gäller inte för person- eller sakskada som kan antas vara direkt eller indirekt, helt eller till någon del, om skadan helt eller delvis orsakats av terrorhandling.

Anm.

Med terrorhandling avses en skadebringande handling som är straffbelagd där den begås eller där skadan uppstår och som framstår att vara i syfte att

- allvarligt skrämna en befolkning
- otillbörligen tvinga offentliga organ eller en internationell organisation att genomföra eller avstå från att genomföra en viss åtgärd
- allvarligt destabilisera eller förstöra de grundläggande politiska, konstitutionella, ekonomiska eller sociala strukturerna i ett land eller i en internationell organisation.

3.12 Skaderegleringsbestämmelser

3.12.1 Anmälan om skada och ersättningskrav

Den försäkrade skall omedelbart anmäla skadeståndskrav eller händelse som kan leda till skadeståndskrav mot denne och som kan leda till ersättningskrav mot Försäkringsgivaren.

Försummas anmälningsplikten och kan det antas att detta varit till men för Försäkringsgivaren, är Försäkringsgivaren helt eller i skälig utsträckning fri från sina åtaganden i fråga om försäkringsfallet.

3.12.2 Skyldighet att lämna upplysning

Den försäkrade och försäkringstagaren är skyldig att utan dröjsmål och utan ersättning lämna Försäkringsgivaren handlingar och andra upplysningar som kan vara av betydelse för skadeutredning. Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning, skall försäkringsersättningen som regel bortfalla.

3.12.3 Skyldighet att utreda, vittna m. m.

Den försäkrade och försäkringstagaren är skyldig att utan ersättning verkställa sådana utredningar som är av betydelse för bedömning av skadefallet och den försäkrades ansvarighet och som kan genomföras inom deras verksamhet. Den försäkrade och försäkringstagaren är även skyldig i händelse av rättegång utan ersättning tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos dem anställd personal.

3.12.4 Dokumentationsplikt för levererad egendom

Den försäkrade och försäkringstagaren skall i rimlig omfattning bevara konstruktionsritningar, tillverkningsplaner, recept, instruktioner, leveransavtal, bruksanvisningar, garantier och liknande handlingar som kan vara av betydelse vid skadeutredning om ansvar för skada genom levererad egendom.

Om dessa skyldigheter inte iaktas och om det antas att det varit till väsentligt men för Försäkringsgivaren är Försäkringsgivaren berättigad till att göra skäligen avdrag på försäkringsersättningen.

3.12.5 Rättegång

Om talan aviseras eller väcks mot den försäkrade, skall det omedelbart anmälas till Försäkringsgivaren.

Försäkringsgivaren utser rättegångsombud och lämnar denne erforderliga anvisningar och instruktioner. Om den försäkrade inte accepterar det av Försäkringsgivaren utsedda rättegångsombudet kan en dom om ersättningsskyldighet inte åberopas mot Försäkringsgivaren och inte heller ersätts rättegångs- och skiljemannakostnader.

3.12.6 Uppgörelse i godo

Om den försäkrade utan Försäkringsgivarens tillåtelse medger skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningskrav eller utbetalar ersättning, är Försäkringsgivaren fri från ansvarighet om inte kravet uppenbart var lagligen grundat.

Den försäkrade är, om Försäkringsgivaren så önskar, skyldig att medverka till uppgörelse i godo med den skadelidande.

Har Försäkringsgivaren förklarat sig villigt att göra upp i godo med den skadeståndsberättigade är Försäkringsgivaren fri från ytterligare åtaganden till följd av dennes skadeståndskrav. Detsamma gäller för det fall att den försäkrades skadeståndsskyldighet fastställts genom tredskodom.

3.12.7 Ansvarsbegränsning i avtal

Medför ansvarsbegränsning i avtal inskränkning i den försäkrades skadeståndsskyldighet och avstår den försäkrade från att åberopa ansvarsbegränsningen föreligger inte ersättningsskyldighet för Försäkringsgivaren.

3.12.8 Dröjsmålsränta

Försäkringsgivaren betalar inte den ränta som beror på den försäkrades eller försäkringstagarens dröjsmål att fullgöra vad som på honom ankommer enligt 3.12.

3.12.9 Mervärdesskatt

Mervärdesskatt som skall betalas av den försäkrade utgör ingen skada som omfattas av försäkringen, till den del den försäkrade har möjlighet till avdrag för beloppet enligt tillämpliga skatteregler.

